

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Opgericht 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

HOOFDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË:
Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

DEN HAAG
TELEF. 36777

„AU PARADIS”

Firma WEBER & BARTELS
Salon de Coiffure pour Dames
TOUSSAINTKADE 2 bij de Prinsstraat - Tramhalte lijnen 2 en 3
PERMANENT HAIRWAVING, systeem Nestle, New-York
Schoonheids- en Anti-zenuwmassage - Moderne Haarwerken - Haarverven systeem Henné - Manicure
Bediening door geroutin. Kappers - Man spricht Deutsch - On parle français - English spoken

INHOUD: Ned.-Oost-Indië in 1925. — De Islam op Sumatra. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen: I. Uit de Eur. Pers. II. Uit de Int. Pers. III. Uit de Chin. Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Mededeelingen: (I. Van het Dag. Bestuur, II. Van het Inform.-Bur.) — Mutatiestaat van 23 tot 30 December 1925.

Nederlandsch-Oost-Indië in 1925.

Wie, staande op den drempel van 1926, een blik in het verleden werpt en het geestesoog laat gaan over de belangrijkste gebeurtenissen op het terrein van „de deelen des Rijks buiten Europa” gedurende het jaar 1925, zal tot de conclusie komen dat er alleszins redenen aanwezig zijn voor voldoening en waardeering.

Immers, niet dan met groote voldoening zal de kroniekschrijver — en zullen allen, die in onze Koloniën belang stellen — van het wegstervende jaar kunnen getuigen, dat het heen-ging zonder groote rampen met zich te hebben gebracht.

Wel heeft men in het Wonosobo'sche, aanvanke-lijk zelfs in niet geringe mate, de gevolgen onder-vonden van de vreeselijke aardbeving in November van het vorig jaar, maar in den loop van 1925 werd het geleden leed verzacht; de overvloedige giften, die de geteisterde bevolking toestroomden, mede dank zij het Wonosobo-Comité hier te lande en de steun-actie, ingeleid door de Vereeniging „Oost en West”, hebben zooveel mogelijk de schade ver-goed — meer dan een kwart miljoen gulden bracht Nederland en Indië bijeen!...

En wel heeft men hier en elders, vooral gedurende de laatste maanden van het jaar, met eenige bezorgdheid de gebeurtenissen in het Gewest Atje-en Onderhoorigheden gadeslagen, — gebeurte-nissen, waarbij, helaas! de levens van enkele Ne-derlanders als offer werden geëischt, maar de be-langstelling, die zich op economisch gebied steeds meer gaat richten op den verderen bloei van dit Gewest, schenkt de overtuiging dat een herhaling der betreurenswaardige feiten zooveel mogelijk zal worden voorkomen. In die richting wezen ook de officieele en officieuse berichten, nadat op 23 Oc-tober kapitein F. J. van der Sluis Veer het slacht-offer van een aanslag werd, berichten, welke ons hebben verzekerd, dat aan hetgeen geschied was geen politieke beteekenis van welken aard ook kon worden toegekend.

Voor groote rampen bleef Indië gespaard — al moeten wij hier releveeren den geweldigen brand die op 19 October een gedeelte van het zoo nij-vere Pontianak verwoestte; ongeveer 300 huizen werden tot asch; ruim 1700 personen dakloos en een schade van anderhalf miljoen... maar ook hier heeft de Regeering zoowel als het particulier ini-tiatief steun verleend en, we hebben het kunnen lezen, hoe ook deze gebeurtenis een goede zijde had: Pontianak zal binnen korten tijd een nieuwe huizenwijk bezitten

Evenzeer dient hier melding te worden gemaakt van de berichten, gedurende den laatsten tijd uit

HAAGSCHE ASSURANTIE COMP.
VOOR BRAND ENZ. VAN 1805
HOOFDKANTOOR:
BEZUIDENHOUT 1 — DEN HAAG
BRAND ■ BEDRIJF ■ INBRAAK

Instituut R. KUYPER

Amsterdam R. Vinkeleskade 61
Gecomb. mondel. en schriftelijke opleiding, met club- en privaattlessen in alle hoofdplaatsen.
M.O. Staatsinrichting
M.O. Staath.h.kunde, alle acten Boekhouden (ook Staats-praktijkdiploma) Gemeenteadministratie. Ook studiege-legenheid voor hen die geen examen wenschen te doen. Prospectus met examenresultaten, aanbevelingen en op-gave van hoofdleiders en leeraren voor ieder vak, alsmede profies op aanvraag kosteloos.

AMATEURFOTOGRAFEN

Groote
Jaarlijksche
Opruiming

tegen ongelooflijk
lage prijzen

Fotohandel R. A. LAPPÖHN

HEERENGRACHT 3^B PASSAGE 43
DE KLERK & TEN BRUGGENCATE
VASTE WASCHTAFELS, groote maat,
reeds van af f 22.50 compleet.

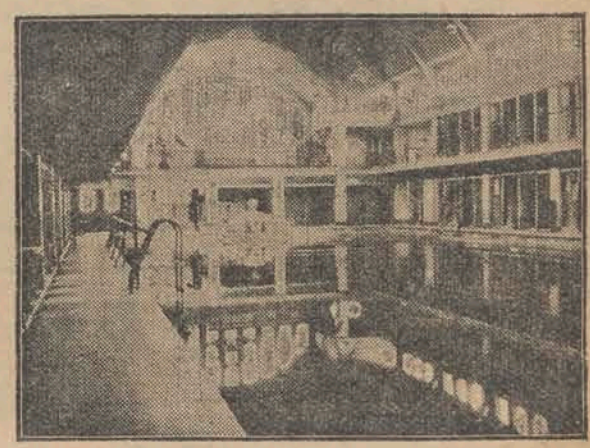
Electricische ornamenten en -apparaten.
Laan van Meerdervoort 150, 's-Gravenhage. Tel. 35122

GEVESTIGD FOTOGRAFISCH ATELIER H. THEOBALD

voorheen firma CHARLS en VAN ES & Co.
BATAVIA-SOERABAIJA.
LAAN VAN MEERDERVOORT 189A.
TELEPHOON 33770.
'S-GRAVENHAGE.

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”

Telefoon 32739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijn-3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen van hygiëne en comfort voor de bezoekers.
ZWEMBADEN - KUIPBADEN - DOUCHEBADEN
Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip- of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.
Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

Accountantskantoor VAN LINGE

Wilhelminastraat 80 - DEN HAAG - Tel. 70922
Vertegenwoordiging in Ned.-Indië:
ADMINISTRATIEKANTOOR „UNIE”,
WINCKEL, DE LANGE & CO., Malang (Java)
BELASTINGZAKEN, ACCOUNTANCY en
Administratiën in Nederland en Ned.-Indië
E. D. VAN LINGE Rzn., Accountant, Den Haag
E. W. A. SNOEK, Oud-Insp. der Dir. Bel., „ ”
A. RUYSCHE VAN DUGTEREN,
Oud-Insp. van Fin. in Ned.-Indië, „ ”
W. J. L. DE LANGE, Accountant, Malang (Java)

VAN GULIK's Wijnhandel
 2e Louise de Colignystraat 75 Telefoon 72523
 's-Gravenhage
 Uitsluitend prima Wijnen, Whisky, Cognac
 enz., van eerste klasse huizen 521

M. STEINS - DEN HAAG
 Korte Houtstraat 14a
 VERTROUWD ADRES VOOR VAKKUNDIGE
 SCHOEN-REPARATIËN 526
 n uitsluitend betere afwerking, zoowel genaaid als gepend
Eerste klasse Maatwerk.

Tandarts Dr. A. KERVEL
 Frederik Hendriklaan 45
 DEN HAAG TELEF. 50122
 Spreekuur 9-3
 Belangrijk verlaagd Tarief
 bij contante betaling. 347

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-M^U
BRANDSTOFFENHANDEL
 DENNEWEG 67a TELEPHOON
 DEN HAAG 14427 631a
 Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit
 brandstoffen, tegen billijken prijs en
 gegarandeerde maat? Bel dan op **14427.**

A. SCHRÖDER & CO.
 GROENMARKT 25, 26, 28
 'S-GRAVENHAGE 598
BEDDENMAGAZIJN

Groote keuze; WIT-LAK MEUBELEN voor SLAAP-KAMER en KINDERKAMER

VERLOFGANGERS UIT INDIË
 kunnen in een passend milieu
TYPEN - STENO - TALEN
 en Boekhouden leeren aan het Instituut
SCHOEVERS Stadhoudersplein 3, DEN HAAG
 Telefoon 52594

Indië tot ons gekomen, meldende de groote droogte waarmede de cultures — en voornamelijk de suikerondernemingen op Java, te kampen hebben gehad, terwijl eindelijk worde herinnerd aan de geweldige malaria-epidemie, die in Januari van het afgelopen jaar plotseling te Soerabaja optrad en niet minder dan duizend slachtoffers vroeg.

Moeten wij tenslotte, wanneer wij op politiek terrein het oor te luisteren leggen, gewagen van een „dissonant”, als wij telkens en telkens weer, óók in het afgelopen jaar, berichten ontvangen met als opschrift: „Het Communisme in Indië”? Is er wellicht te dezen opzichte aanleiding genoeg voor den „mineurtoon”?

Wij gelooven het niet!
 Eenerzijds toch zijn wij overtuigd — en de maatregelen ook in 1925 genomen bevestigen die overtuiging, — dat de Nederlandsche Regeering te dezen opzichte diligent blijft. Maar anderzijds moge in dit verband gewezen worden op het verblijdend verschijnsel dat ook de verschillende lagen der Inlandsche bevolking zich meer en meer afkeerig betoonen van de verderfelijke beweging, getuige bijvoorbeeld de tegenkanting van Inlandsche zijde ten opzichte van de Rajatscholen. Waakzaamheid en strenge straffen zullen, ook voor 1926, geboden blijven. Strijd van meeningen kan wenschelijk zijn, maar elk strijdperk — óók dat der „meeningen” — heeft grenzen. Het is met voldoening dat wij, slaande op den drempel van 1926, ons ten opzichte van Nederlandsch-Indië zeker kunnen weten — óók voor de toekomst; alle mutaties met vertrouwen afwachtingend...

Mutaties!..... Ja, met groote stelligheid kunnen we verzekeren, dat Nederlandsch Oost-Indië, voor wat althans zijn wereld van ambtenaren betreft, „in het teeken” heeft gestaan van:..... *Mutatie.*

De wisselvalligheden op het terrein van de Nederlandsche „politiek” hebben een einde gemaakt aan 't ministerieele leven van den Heer S. de Graaff. Het is hier allerminst de plaats uit te weiden over de verdiensten van het afgetreden Departementshoofd; wij wenschen evenmin de vraag te beantwoorden of er, tijdens het bewind van Minister de Graaff, fouten zijn gemaakt. „Wij blijven neutraal” hebben we tijdens en na den grooten oorlog zoo dikwijls gezongen. Zoo ook hier.

Maar die neutraliteit verbiedt ons niet te wijzen op hetgeen zoo vele malen gezegd en geschreven is: Met Minister De Graaff hebben onze Koloniën een opperbestuurder verloren, die met hart en ziel zich wijdde aan de belangen van „de overige deelen des Rijks buiten Europa”; een stoere, harde werker; een uiterst bekwaam hoofdamtenaar, die naar zijn beste weten de koloniale belangen bepleit en gediend heeft.

Ter vervulling van zijn plaats kwam de heer Ch. M. I. J. Welter, lid van den Raad van Indië, naar Nederland — en de Indische pers was, terecht! opgetogen over een zoo gelukkige oplossing van het mutatie-vraagstuk. Met een ongezochte parodie op een bekend Nederlandsch gezegde zouden we willen schrijven: Niet steeds is de vreugde bestendig van duur! Nauwelijks ééne maand nadat de heer Welter den zetel op het Plein had ingenomen, deden dezelfde „wisselvalligheden” op het terrein van de Nederlandsche „politiek” zich andermaal gelden. Redenen van politiek-godsdienstigen aard, waaromtrent wij hier niet in bijzonderheden willen treden, noodzaakten den heer Welter zijn ontslag als Minister van Koloniën der Koningin aan te bieden. We herhalen: in bijzonderheden willen wij niet treden. Maar we hebben zoo levendig kunnen begrijpen de verontwaardiging die zich, na het aftreden van Minister Welter, meester maakte van tal van belangstellenden in het lot van Indië en die de vraag stelden: „Wat hebben in 's hemels naam de Koloniale belangen van Nederland te maken met het Gezantschap bij Z. H. den Paus”?

Van den Minister gaan we één trapje lager om

Wilt ge in alle opzichten tevreden zijn, koopt dan Uw
GOUD EN ZILVER
 of brengt Uw Reparatiën bij W. K. POULUS
44 WESTEINDE 44 DEN HAAG - TEL. 33822
 het sedert 1885 zoo gunstig bekend staande en
 vertrouwde adres.
 2de Winkel: BOEKHORSTSTRAAT 101a 584
Let op het juiste adres

te herinneren aan het bericht dat Mr. D. Fock reid werd gevonden het ambt van Gouverneur-neraal te blijven bekleeden tot September a.s. betreft hier dus eene mutatie in de toekomst, worden en al werden reeds vele namen genoemd van mannen die den heer Fock zouden moeten volgen.

Mr. Dr. Schumann, Voorzitter van den Nederlandsch-Indischen Volksraad, heeft zijn hant zoovele jaren met voldoening en blijdschap — blijdschap vooral! — gehanteerd, in handen van het oud-lid van het N.-I. Hoog-Gerechtschap Mr. Neyzel de Wilde; de heer Maas Geesterder verving den heer Schippers als directeur van Departement B. B.; Mr. Cowan werd opgevolgd door Mr. Dr. D. Rutgers; de heer Van der Meulen vroege en verkreeg eervol ontslag als Directeur „O. en E.”; de directeur van het Buitenzorgs Departement van Landbouw Dr. A. A. L. Rutgers kwam naar Europa, naar het heette „om Minister te worden”; naar het later bleek uitsluitend vacantie te nemen en ook, naar de bladen hebben gemeld, om de mogelijkheid van de oprichting eener Hoogere Landbouwschool in Indië voor te reiden. De Directeur van „Gouvernements-Bedrijven”, de heer Roelofszen kwam naar Holland, vooraf een bezoek te hebben gebracht aan Borneo ten einde de vraag onder de oogen te zien, of aanleg van een tram in dit gebied wenschelijk noodzakelijk is. Met welke resultaten genoemde heeren straks naar Indië zullen terugreizen worden afgewacht en evenzeer moet worden beheid hetgeen de bekende Ir. Van der Waerden, in verband met het op te richten Hoog-Ovenbedrijf op Borneo, eenige jaren in Nederland en in buitenland verblijf heeft gehouden en eenige maanden geleden met den buidel vol conclusies naar Indië terugkeerde, in deze belangrijke aangelegenheid tot stand heeft gebracht.

Vermelden wij tenslotte nog het feit, dat Ir. L. M. Feber, die gedurende een aantal jaren de belangen van Ned.-Indië in de Tweede Kamer heeft pleit, gedwongen werd, door de reeds eerder genoemde „wisselvalligheden”, terug te keeren naar Indië; maken wij melding van de benoeming van Ir. M. H. Damme, met ingang van 1 Juni tot Directeur-Generaal van den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederland en deelen wij tenslotte mede, dat het bekende C. E. P.-lid van den Indischen Volksraad, de heer P. Bergmeyer, momenteel in Nederland vertoeft, maar niet zal terugkeeren omdat hij, naar verluidt, zal worden uitgenoodigd den burgemeesterszetel eener bekende plaats in te nemen, — dan meenen wij onze beschouwing over de voornaamste mutaties op het terrein van Nederlandsch Oost-Indië te kunnen beëindigen.

Tóch is met het bovenstaande de rubriek „Personalia” voor wat betreft Indië in 1925, nog niet afgehandeld.

Wij zouden niet gaarne verzuimen te memoreren het feit, dat in het afgelopen jaar de in Indië en Nederland zoo bekende Pa Van der Steur zijn 60sten verjaardag mocht vieren, bij welke gelegenheid hem, ten behoeve van zijn niet minder bekende gestichten een groot aantal felicitaties bereikte, die vergezeld zijn gegaan van een schenking van f 40.000.—, de klinkende opbrengst van een bijeenzaming in Indië en het Moederland gehouden. Het belangrijke aandeel van „Oost en West” in de mooie resultaat ligt nog versch in het geheugen. De Technische Hoogeschool te Bandoeng verleende hem eere-doctoraat in de Technische Wetenschappen aan den oud-Indischman Dr. J. W. IJzerman, terwijl de Hoogeschool van Utrecht dezelfde onderscheiding voor Wis- en Natuurkunde heeft verleend aan den beroemden geoloog Dr. R. D. M. Verbeek, in Den Haag.

Wanneer wij dan van het persoonlijke komen tot het zakelijke deel onzer kroniek moge in de eerste plaats worden gewezen op de reis, dit jaar door den Landvoogd ondernomen naar Bali, Lombok en

F. BARTELS,
 Schenkweg 90 Den Haag.
DAMESKLEERMAKER EN BONTWERKER.
 ONTVANGEN de nieuwste modellen
JAPONNEN, BLOUSES etc.

ANNO 1874

MAATSCHAPPY TOT EXPLOITATIE
VAN DE

STOOMWASSCHERY

% BYVOET ZON

BLOEMENDAAL

TEL. 22016. TEL. 22016.

Deli. Vooral het bezoek van Mr. Fock aan Sumatra's Oostkust heeft daar allerwege levendige verwoening gewekt. Deli-Planters-Vereeniging en A.V.R.O.S. hebben van die voldoening bliken gegeven door 't hooge bezoek aan de cultures in Deli verzeld te doen gaan van de uitgifte van 'n tweetal — helaas niet in den hardel verkrijgbaar geblede — geillustreerde geschiedkundige beschrijvingen, de cultures op Deli betreffende. Ook in ander opzicht is 1925 voor Sumatra's Oostkust een bijzonder jaar geweest. Den 20sten Maart onthulde de gouverneur van dit Gewest een monument op de plek waar ten vorigen jare de Holland-Indië-rijers geland zijn, terwijl op 21 April dezelfde bevelsman den eersten steen gelegd heeft voor een Hoogere Burgerschool in Medan, de eerste inrichting voor M. O. op Sumatra. En wat verder de gebeurtenissen op dit deel van Ned. Oost-Indië betreffen, met het in cultuur brengen van gronden in Midden- en Zuid-Sumatra werd steeds voortgang gemaakt — de mededeeling, die onlangs in de Nederlandsche pers de ronde deed, dat een Engelsch concern voornemens zou zijn in de Lampongsche districten zoo eventjes 'n miljoen acres, dus 500.000 Hectaren land, voor rubbercultuur aan te koopen zullen we maar laten voor hetgeen ze is. In dit verband is de vraag gewettigd, waar sommige buitenlanders de fantasie — en waar het bedoelde Engelsche concern het miljoen acres in Palembang en de Lampongs vandaan halen!

Ook de internationale wetenschap heeft zich dit jaar gericht — en zal zich het volgend jaar richten — op Sumatra; immers, de wetenschappelijke expeditie, die op 14 Januari a.s. in Zuid-Sumatra de veelbesproken zon-eclips zal bestudeeren, is, op het oogenblik dat wij dit schrijven, reeds ter plaatse aangekomen — en tenslotte is Sumatra op weg een wereldberoemdheid te worden door het feit dat het eiland de bakermat schijnt te zijn van den befaamden *orang pendek*. Zoover is het nu nog wel niet gekomen, maar de jongste berichten, min of meer griezelig van aard, wijzen er op, dat de wetenschap — of misschien ook de fantasie! — al een aardig eind op weg is om de *missing link* tusschen mensch en dier uit een der oerwouden van Midden-Sumatra te voorschijn te brengen. Laat ons intusschen te dezen opzichte positieve berichten verbeiden. Zij, die gelooven, haasten immers niet!

Van Sumatra naar Java, il n'y a qu'un pas, althans voor den kroniekschrijver, en naast hetgeen we reeds schreven omtrent de plaats gehad hebbende mutaties in hogere ambtenaarskringen, moge worden gereleveerd de doorvoering der decentralisatie-idee door de dit jaar voorbereide en binnen afzienbaren tijd te verwachten vorming van gouvernemenen op Java. De instelling van de provincie West-Java is, min of meer officieel, reeds een feit en weldra zal zal men daar een Provinciaal Raad, gevormd door 20 Europeanen en 20 Inlandsche leden, als bestuurder van het gouvernement zien optreden. Intusschen kwam de Tweede Kamer in Nederland in Maart 1925 gereed met de behandeling van de wet op de Staatsinrichting van Nederlandsch-Indië, waardoor de medezeggenschap van het Indische volk inzake bestuursaangelegenheden in niet geringe mate wordt uitgebreid.

De Volksraad, die ook in dit jaar weer tal van leden zag gaan en komen, heeft zijn voor- en na-jaarszittingen gehouden ter behandeling van talrijke voor Indië belangrijke onderwerpen. Van groot belang waren de woorden door Mr. Fock bij de opening der eerste vergadering uitgesproken, — woorden, die even zoovele bewijzen waren van de economische opleving in de Koloniën. Na met een niet te miskennen optimisme te hebben gesproken over den financieelen toestand van Nederlandsch-Indië, zeide Mr. Fock o.m.: „De Regeering legt zich, binnen de perken der door de begroting geboden mogelijkheden, in zoo ruim mogelijke mate

„toe op economische en sociale verbeteringen.” En wie niet al te zeer vreemdeling is in het Koloniale Jeruzalem van ons land heeft ongetwijfeld bemerkt, dat het niet bij woorden alleen gebleven is. In verband met die economische opleving in onze koloniën moge worden gewezen op een belangrijke factor t.a.v. de Inlandsche bevolking, n.l. de ontwikkeling en den groei van de bevolkingscultuur op Sumatra en Borneo. Niet alleen brengt deze bevolkingscultuur, die zich voornamelijk gericht heeft op den aanplant van rubber, een verbetering van de handels- en betalingsbalans van Ned.-Indië, maar vooral heeft deze nieuwe bevolkingscultuur een groote vermeerdering van arbeidsgelegenheid en welstand gebracht in genoemde gewesten. Anderzijds wordt door deze bevolkingscultuur de financieele draagkracht van den Inlander in niet geringe mate verhoogd, getuige het feit dat gedurende 1925 de betrokken bevolkingsgroepen niet minder dan f 200 miljoen aan het inkomen zagen toegevoegd!

De reeds eerder genoemde Directeur van Landbouw, Dr. Rutgers, heeft in het Nr. van 16 Dec. van *Ec. Stat. Berichten* dan ook verklaard, „dat er reden is zich te verheugen over de krachtige ontwikkeling van deze bevolkingscultuur.” En zijn wensch, dat de Regeering de juiste banen weet te vinden om ten aanzien van de bevolkingsrubbercultuur tot het gewenschte doel te leiden, zal ongetwijfeld door zeer velen worden onderstrept.

Batavia kreeg zijn Lyceum; plannen tot vestiging van een medische Hoogeschool zullen waarschijnlijk het komende jaar verwezenlijkt worden; de Ned.-Indische Jaarbeurs te Bandoeng mocht dit jaar ruim 146.000 bezoekers boeken tegen 121.000 in 1924; de opbrengsten der Staatsspoorwegen in Indië, die in het eerste halfjaar van 1924 f 26.9 miljoen bedroegen, vermeerderden in 1925, over hetzelfde tijdvak, tot 29½ miljoen — hieruit vooral blijkt volgens deskundigen, dat in het algemeen de economische toestand op Java zich in niet te langzaam tempo verbeterd.

In Juli vierde de Handelsvereeniging te Batavia op feestelijke wijze haar 25-jarig bestaan; ongeveer tegelijkertijd werd daar ter stede opgericht het Algemeen Landbouw Syndicaat, waardoor het eens zoo machtige Nederlandsch-Indisch Landbouw Syndicaat werd opgeheven. Te Semarang werd dit jaar het 1e Volkshuisvestingcongres gehouden, terwijl gedurende de Pinksterdagen het Decentralisatiecongres te Soerabaja plaats vond. De 100ste geboortedag van de Ned.-Indische thee werd, vooral in de centra der theecultuur, in woord en geschrift herdacht, terwijl op den 1sten April in Djokja het feit werd gereleveerd, dat de Gereformeerde Zending 25 jaar geleden haar werk in Indië begon, welke herdenking enkele weken later gevolgd werd door de viering van het zilveren ambtsjubileum van den in Zendingsskringen algemeen bekenden en gerespecteerden Dr. H. A. van Andel.

Herinneren wij eindelijk aan de reizen door Indië gemaakt door Mr. G. Vissering, Mevrouw Van Beresteyn-Tromp, C. K. Elout en Th. van Erp en vermelden wij nog de oprichting in Indië van Comité's voor de Van Heutsz-herdenking, voor de Olympische spelen in het Moederland en voor de leniging van den nood tengevolge van de cycloonramp in den Achterhoek, dan hebben wij met het bovenstaande een bescheiden poging gewaagd de belangrijkste gebeurtenissen, welke Indië in 1925 hebben gekenmerkt, weer te geven.

Ons rest nog de vermelding van enkele belangrijke feiten ten aanzien van „Indië in Nederland”. Doordat de opleiding van surnumerairs tot controleur bij den Indischen P.P.T.-dienst werd opgeheven, moest ook aan de Leidsche Postschool het in de laatste jaren toch reeds kwijnende bestaan worden ontnomen. Daartegenover moge in herin-

M.V.Z.

MELKINRICHTING DER VEREENIGDE — ZUIVELBEREIDERS —

Badhuiskade 5 Scheveningen

levert U

tegen **concurrerende prijs**
prima kwaliteit **Melk en Zuivel-
producten**. Probeert U eens onze
Prima Roomboter, de kwaliteit
zal U bevallen!

Deze artikelen dagelijks versch
aan huis bezorgd.

KWEKERIJ „ALPINA”
RAAPHORSTLAAN - WASSENAAR

Speciale cultuur van
Alpen- en Rotsplanten

VAN MOORSEL & CO

KERKPLEIN 11-12 — 'S-GRAVENHAGE

Speciaal adres voor
het voordelig instal-
leeren van Woningen

Ruime keuze in:
**BEDDEN-MEUBELEN
TAPIJTEN** tegen uiterst
voordeelige prijzen

Leesfauteuil m. prima kussens f23⁵⁰

ZOOEVEN VERSCHENEN:

DOOR DE LUCHT NAAR INDIË

door

A. N. J. THOMASSEN A THUËSSINK V. D. HOOP
met 112 illustraties op kunst-drukpapier naar foto's, tijdens
den tocht genomen en talrijke routekaartjes.

PRIJS: ingenaaid f 5.25; in Prachtband f 6.90

Zendt per omgaande uwe bestelling aan

N.V. KONINKL. NEDERL. BOEK- EN KUNSTHANDEL
VOORHEEN M. M. COUVÉE

Laan v. Meerderv. 35 - DEN HAAG - Telefoon 35752

Filiaalen:
Klimophof 14, Tel. 35563 Theresiastr. 108a, Tel. 72444

REPAREEREN OVERTREKKEN

PARAPLUIE MAGAZIJN A. QUERELLE

SCHOOLSTRAAT 10

'S-GRAVENHAGE - TELEF. No. 10151

Leden van „Oost en West” 5 pCt. korting

JAC. KOETSIER

Fahrenheitsstraat 772, hoek Larixlaan

Telefoon No. 36246.

Magazijn van Koloniale Waren, Comestibles,
Delicatessen en Fijne Vleeschwaren.

LAGE PRIJZEN EN ZEER COULANTE BEDIENING.

Orders worden aan huis opgenomen en voor 12 uur bezorgd.

DANS-INSTITUUT DE HEER EN MEVROUW BROK

DIPLOMÉ

HOFWIJCKPL. 74c - TEL. 13959 - DEN HAAG
GEVESTIGD SEDERT 1912.

PRIVÉ-DANSLESSEN VOOR ELKEN LEEFTIJD DAGELIJKS EN OP IEDER UUR à f 250 PER LESUUR. 647
IEDERE VOLGENDE LEERLING(E) OP HETZELFDE LESUUR f 1.—
VELE INDISCHE FAMILIES GENOTEN BIJ ONS DANSONDERWIJS SPREEKUR DAGELIJKS VAN 9 UUR VOORM. TOT 10 UUR NAM

Iste Etage vis-à-vis Haagsche Post 667

DENKT
U wel aan ons blad voor
Uw reclame?

VILLA TE KOOP.

Helpt van dubb. **VILLA**, beneden Hal, 2 Kamers (suite en erker) overdekt Terras, Ontvangkamer, Keuken, Closet. Waterleiding, Gasleiding, Electricch licht. Etage: 3 groote Slaapkamers met twee Balcons, vaste Waschtafels, Badkamer, Closet, groote Zolder, Dienstkamer, Schuur en aangelegden Tuin, dicht bij Station, schitterend uitzicht. Koopprijs slechts f 8700.— bij **P. MAN**, Steenhofstraat 5 bij 't Station Soestdijk. Vraagt gratis en franco **Woningcourant**. 544

't SPORTHUIS
GRAVENSTRAAT 1 opp. Bonneterie
THE HAGUE TELEF. 16606

HABERDASHERY
EXCLUSIVELY ENGLISH
WINTER COATS
SPORTCLOTHING
RIDING BREECHES
PLUSFOURS
PULL OVERS

Boorden

Schoen-Magazijn PAANAKKER

Alléén ZOUTMANSTRAAT 43 - Den Haag
TELEFOON 30869

Ontvangen nieuwe collectie Winterwerk

nering worden gebracht, voor zoover dit noodig is, de vestiging van den Indischen leerstoel aan de Utrechtsche Universiteit, een daad, die in Indië zoo-wel als in Nederland de gemoederen heftig in beroering heeft gebracht en ook in de wetgevende lichamen in beide landen ellenlange betoogen van pro en contra te voorschijn heeft geroepen. Het Koloniaal Weekblad heeft zich, uiteraard, in deze aan-gelegenheid geen partij kunnen en ook niet willen stellen, van welke houding ook niet wordt afgeweken in dit overzicht.

Op de dit jaar te Utrecht gehouden Nederlandsche Jaarbeurs was Indië wederom in ruime mate vertegenwoordigd, dank zij het Koloniaal Instituut en dank zij vooral Prof. Dr. Cosquino de Bussy, die zich veel tijd en moeite heeft getroost voor de in-richting der onderscheidene stands.

Ons monumentaal „Imperial-House”, aan de Mauritskade te Amsterdam naderde in 1925 zijn voltooiing. In het komende jaar zal de laatste hand aan den bouw van het machtige Instituut worden gelegd, maar reeds thans beantwoordt het aan zijn doel: kennis verspreiden omtrent Indië — in den meest uitgebreiden zin van het woord. In dit ver-band moge worden gemeld dat de Deli-Maatschappij en de Senembah-Mij. elk onlangs een bedrag van 100.000 gulden beschikbaar hebben gesteld voor de exploitatie van het Koloniaal Instituut.

Naast deze stichting mag worden gewezen op het ontstaan van de Vereeniging „Jan Pieterszoon Coen”, die op zich genomen heeft de uitvoering der bekende Deterding-plannen, om jaarlijks een aantal jongelieden naar Indië uit te zenden, teneinde op die wijze de propaganda voor onze Koloniën te bevorderen. Gelijk men weet, verklaarde de heer Henri Deterding, de *urheber* der plannen, zich bereid de helft der aan die uitzending verbonden kosten voor zijne rekening te nemen. De eerste „excursie” heeft reeds plaats gevonden en naar wij vernemen zal zij zeer spoedig door de tweede en derde worden gevolgd.

Even nog moge worden herinnerd aan den terug-keer van de drie Holland-Indië-vliegers Van der Hoop, Van Weerden Poelman en Van den Broeke. Op enthousiaste wijze heeft ons land zijn bewondering uitgesproken voor de prestatie van dit drietal — daarin voorafgegaan door de Nederlandsche Re-gering, die de vliegers decoreerde, echter op een wijze, die niet onbesproken bleef.

En — tenslotte iets over ons-zelf, waarmede wij, naar wij hopen, de grenzen der bescheidenheid niet overschrijden.

Het jaarverslag van den Secretaris-Penningmeester zal over enkele maanden breedvoerig de lotge-vallen der Vereeniging „Oost en West” vermelden. Bij voorbaat verwijzen wij dus naar dat jaarlijks terugkerende stukje historie. Maar niettemin zou deze kroniek te veel aan de volledigheid hebben in-geboet wanneer niet melding werd gemaakt van het feit, dat op den 21sten Maart van het scheidende jaar ons Koloniaal Weekblad zijn 25-jarig bestaan heeft gevierd. Nog al te versch in ons geheugen lig-gen de talrijke bliken van instemming met het doel van ons orgaan, zooals deze redactioneel werden weergegeven in ons feestnummer, om hier thans breedvoerig op terug te komen.

Den 2den Juli verscheen ons blad in een nieuw gewaad, — tenslotte óók een mutatie, maar dan eene, die het orgaan ten goede is gekomen!

Mogen wij ons jaarlijksch overzicht ditmaal ein-digen met een vraag en met 'n wensch?

Hebben wij, en hebben allen die Indië kennen en liefhebben, bij het afscheid van het jaar 1925 niet in veel opzichten reden tot de voldoening en de waardeering, waarvan wij reeds spraken in den aan-hel van ons artikel?

Ziedaar, na al hetgeen we hierboven hebben ge-memoreerd en na al hetgeen verder op het terrein van onze Koloniën heeft plaats gegrepen, onze

vraag, waarop wij-voor-ons het antwoord ree hebben gegeven.

En in nauw verband met dit antwoord staat on-wensch, die zich richt naar het welzijn, naar de opbouw en naar den vooruitgang van het Nede-landsche Koloniënrijk — in de eerste plaats. Ma'n wensch, dien wij, staande op den drempel v het jaar 1926, anderzijds even hartelijk overbreng aan de personen en de gezinnen van onze lezere en lezers.

Brengt het Nieuwe Jaar hun allen veel goeds!

De Islam op Sumatra

door

Prof. Dr. B. SCHRIEKE,

Hoogleraar aan de Rechtschool te Weltevreden.

Vertoonde de Islam op Sumatra tot het begi dezer eeuw hetzelfde beeld, dat zich met zeker locale variaties ook in andere deelen der Moslim-sche wereld liet waarnemen, de laatste decenn hebben daarin belangrijke wijzigingen gebracht. Zijn zelfs godsdiensten, die zich met alle krach op de innerlijke bekeering der individuen en de wezenlijke hervorming van het leven der volke hebben toegelegd, nergens geslaagd in het wegvag van het volkskarakter, de oude denkwijzen, zede en gebruiken — van de eenvoudige bekeering methode des Islams, die slechts het uitspreken d geloofsbelijdenis verlang, ware zulks allerminst verwachten. Geen wonder dus, dat in alle Moham-daansche landen zij, die iets meer dan de „tw woorden” van de geloofsleer weten, of die eenige mate van de morele eischen des Islams op de hoo te zijn, of die ook maar een minimum der rituel of andere verplichtingen van hunnen godsdien nakomen, eene minderheid vormen, terwijl de mass voortleef in hare meerendeels heidensche bijgelou vige denkbeelden en praktijken, die door wat Mos-limsche frasen en uiterlijkheden slechts gebrek-ig bedekt worden. Behalve het onmisbare en onvermijdelijke, waarvan zeker het familierech voor de praktijk het belangrijkste is, neemt elk volk derhalve van den Islam datgene in zich op, wat het meest met zijnen aard, zijne gewoonten, zijn verle den strookt, en zoekt daarbij onbewust, overeen komstig zijne sociale verhoudingen, zooveel moge-lijk van het oude onder het nieuwe régime te redden. In dit opzicht onderscheiden zich de Indo-nesiërs in het algemeen en de Sumatraansche volke in het bijzonder — zelfs al is bij verscheidene hun-ner zooals de Lampongers, Gajo's en Minangkabauers ook de praktijk van het Moslimsche familie-recht niet gerecipeerd — niet van de Mohammed-danen elders: ook bij hen wordt hun Islam doot hunne *gezindheid* bepaald. Een ieder kan weten dat ook onze Indonesische Moslims niet anders dan *Mostims* willen zijn; dat zij aan dien godsdienst de kracht ontleenen om hardnekkig aan andere pogingen tot bekeering te bieden; dat een politieke beweging bij hen daarom gaarne een *Moslimsch* karakter vertoont, dat hij die hier en daar onder hen met succes iets nieuws of buitengewoons predikt, dit doet met het voorgeven, hun den waren Islam te leeren.

Zoo karakteriseerde dr. Snouck Hurgronje reeds in 1894 in zijn *Atjehers* den toestand en zoo is die tot op zekere hoogte nog. Aan de juistheid van deze voorstelling van zaken wordt geen afbreuk gedaan door het feit, dat gebruiken of praktijken uit adat of volksgodsdienst, die bepaaldelijk tegen het stelsel van den Islam indruischen, ten allen tijde afkeuring en bestrijding van de zijde der meer godsdienstig-onderlegden hebben gevonden, vooral wanneer de sociale positie dezer laatsten daarbij in het gedrang kwam.

Ik denk hierbij speciaal aan den strijd tusschen

Haagsche Steenkolen Mij v/h J. KEMPS

HOFLEVERANCIER

Hoofdkantoor Z.-O. BUITENSINGEL 170 - Telef. No. 72180.

Alle soorten prima kwaliteit brandstoffen.

PRIJSCOURANT OP AANVRAGE. 630

KOEK, BANKET, CHOCOLADE EN SUIKERWERKEN

W. TEMPELMAN

FAHRENHEITSTR. 417 · DEN HAAG

SPECIALITEIT IN GEVULDE KOEKJES 609

Blijvende Haargolving

f 1.25 per wikkel. De geroutineerde en alom bekende **Nestle-Specialist** **OTTO TÄRRE** verandert Uw glad en sluijk haar, volgens zijn beproefd systeem, in blijvende mooie groote golven.

English spoken

Man spricht deutsch

On parle français

HENRY & OTTO TÄRRE - Prinsestraat 4a, Tel. 10986 - DEN HAAG

de volgelingen der matriarchale adat en de godsdienstpartij in de Minangkabausche landen, die daar nu al langer dan een eeuw gevoerd wordt. Tegen de echtheid van den daar beleden Islam bewijst zulks niets: heeft niet reeds Marsden zich er bij zijne beschrijving van den toestand van vóór 1779 over verwonderd *how it has happened that the most central people of this island should have become the most perfectly converted*. Trouwens reeds uit de tweede helft van de zeventiende eeuw beschikken wij over verschillende gegevens, die er op wijzen hoezeer er de Islam in de volksbewegingen een bindende en drijvende kracht vormde.

Sedert het begin dezer eeuw hebben zich nieuwe verschijnselen voorgedaan. Evenals elders in de Mohammedaansche wereld is ook hier als religieuze uiting van de z.g. ontwaking van het Oosten een nieuwe richting opgekomen, die men het beste met *Modernisme* aanduidt, veel punten van overeenkomst met het *Humanisme* en de *Hervorming* in het Westen vertoont en ter Westkust tot de tegenstelling van *kaem moeda* en *kaem koeno* aanleiding heeft gegeven. Al kan men dáár het begin van deze beweging dateeren van een bezoek, door een modernistisch geleerde, aan Padang gebracht, zijn gesprekken hebben slechts tot uiting doen komen, wat reeds onbewust in de geesten woelde. Men kan dus zeggen, dat de beweging spontaan ontstond, hoewel voor de latere jaren ook met den invloed van het modernistische Egyptische tijdschrift *al-Manár* en van geestverwanten in de Straits te rekenen is. De tegenstelling tusschen de onderwetsche en de modernistische groep komt in het kort op het volgende neer.

Sedert de derde eeuw van de *Hidrah* heeft het stelsel van den Islam zijn vasten vorm gekregen. Van dit oogenblik af werden de wetgeleerden niet meer geacht een zoodanige autoriteit te hebben, dat zij evenals de vroegere stichters der rechtscholen de wet uit de bronnen zouden mogen afleiden. Zij waren bij hunne interpretatie der teksten gebonden door het gezag hunner groote voorgangers, op wier werk zij commentaren mochten leveren. In deze scholastieke werkzaamheid was dus geen plaats voor eigen inzicht. Men raakte op deze wijze van de heilige bronnen (*Quer'an* en traditie) los, die het latere geslacht slechts nog tot eens stichtelijke lectuur konden dienen. Met dit stelsel van slaafsch volgen zijn nu de jongeren gaan breken: zij willen *eigen onderzoek* en het levend contact met de gewijde bronnen herstellen. Zij veroordeelen als ketterij allerlei nieuwigheden, die in den loop der jaren in den Islam zijn binnengeslopen. In dit afschudden van de dwingend autoriteit der gezaghebbende rechtsboeken zien zij het middel tot eene verjonging van den Islam, tot eene aanpassing aan de moderne tijden. Een levenden Islam willen zij, geen doode boekenwijsheid, naar het hoe of waarom waarvan men niet vragen mag.

Verder gaat men nog niet: al tracht men de eigen idealen van *Fortschritt*, rationalisme enz. in de oude teksten terug te vinden, de hoofdtrekken der geloofsleer blijven onaangetaast, al gaan dan ook hier en daar stemmen op tegen de heiligenverering, die de oorspronkelijke Islam nog niet kende. Den ritus en de algemeene religieuze praktijk wil men echter aan de gewijde bronnen toetsen, doch ook hierbij is nog van geen historische critiek in den modernen zin des woords sprake: ter beoordeling van de echtheid der overleveringen worden nog steeds de uiterlijke criteria aangewend, zooals die voor zóoveel eeuwen door de beoefenaars der traditiewetenschap zijn gevormd.

De emancipatie aan de scholastiek is dan ook nog geenszins volkomen. In de praktijk bepaalt zich voorloopig nog de strijd tot het afwijzen van een enkel onderdeel van den geijkten dagelijkschen ritus (het *luide* uitspreken van de „bedoeling” vóór de *sembahjang*); van zekere religieuze gebruiken na iemands overlijden; van de mystieke broederschappen (*tarikat*) enz. Ook willen zij het begin en

einde van de vastenmaand door astronomische berekening, niet door „het zien van de maan” constateeren, waartoe de oudere groep zich op grond van de traditioneele gezaghebbende rechtsboeken verplicht acht.

Los van de modernistische beweging ter Westkust ontstond in Jogja een vereeniging, *Mohammadijah*, die op Java de draagster werd van de moderne humanitaire idealen van het Réveil, van den strijd voor het vrije onderzoek der gewijde bronnen, van een rationalistische godsdienstverklaring. Beperkte de vereeniging aanvankelijk haar werkzaamheid tot Jogja, waar de activiteit van Zending en Missie haar voortdurend prikkelt haar arbeidsfeer uit te breiden (godsdienstige propaganda, verspreiding van lectuur, arbeid onder de vrouwen en de schoolgaande jeugd, oprichting van eigen scholen, polikliniek, armenzorg enz.), sedert eenige jaren houdt zij haar oog op het geheele gebied van Ned.-Indië gericht. Haar streven loopt in dit opzicht min of meer parallel met dat der *Perse-rikatan goeroe-goeroe agama Islam* ter Westkust, die, oorspronkelijk bedoeld als vakvereeniging van alle godsdienstleeraars, thans alleen de modernistische omvat, en, o.m. door het oprichten van een *Mohammedaansche Normalschool*, godsdienst-onderwijzers voor de religieuze propaganda wil opleiden, die b.v. ook in de Bataklanden een arbeidsveld zullen moeten vinden. De modernistische vereeniging *Adabijah* onderhoudt met succes een H. I. S. met den *Qoer'an* in Padang, terwijl van een dergelijk lichaam in Padang-Pandjang de *Dinijah*-scholen uitgaan, die het religieuze onderwijs met het wereldsche weten te combineeren. Voorts vindt men nog op onderscheiden plaatsen de *Thawalib*-organisaties, uitgaande van de onderleiding van een godsdienstleeraar studeerende jongelui, voor wie deze in zekeren zin de rol van religieuze disputen (debatclub), dikwijls met een eigen orgaan, vervullen. Zulke godsdienstige periodieken zijn er, ook al dragen ze dikwijls maar een tijdelijk karakter of verschijnen ze ongeregeld, heel wat. Het spreekt van zelf, dat de actueele godsdienstige strijdvragen daarin ook behandeling vinden.

Gelijk we opmerkten, loopt het werk van de Jogjasche *Mohammadijah* en dat der Westkustsche P. G. A. I. tot op zekere hoogte parallel. Wegens de uitgestrektheid van het arbeidsveld heeft zulks echter tot dusverre noch tot een bepaalde samenwerking (of samensmelting) noch tot eene strijdigheid van belangen geleid. Trouwens de beweging op Sumatra staat tegenwoordig nagenoeg los van Java en de propaganda van *Mohammadijah* beperkt zich tot laatstgenoemd eiland en Madoera, al heeft ze eens naar Blitoeng een propaganda-tocht ondernomen.

Een derde verspreidingshaard van het rationalistische modernisme treft men op Batavia aan, die ook een eigen wordingsgeschiedenis, los van die der andere centra in Jogja en ter Westkust heeft gehad. Ook op Arabische bevolkingsgroep heeft n.l. in later jaren de opleving van het Oosten invloed uitgeoefend. Het is niet noodig daarvan hier de sociologische oorzaken aan te duiden; genoeg zij het aan te stippen, dat het groeiend zelfbewustzijn der *sjaich's* zich tegen de sociale voorrechten van den religieuzen adel (de *sajjids*) is gaan verzetten. Zij stielen zich aan het traditioneele vooroordeel, dat een *sajjids*dochter alleen met een *Ebenbürtige* zoude mogen huwen; zij weigerden den *sajjids* den gebruikelijken handkus te brengen. Hunnen religieuzen woordvoerder vonden zij in den modernistischen godsdienstleeraar *Soerkati*, die op grond van den *Qoer'an* de gelijkheid aller menschen predikte en alleen adeldom door godsvrucht erkende. Bij de vooruitstrevende elementen onder de Arabieren vond Soekarti's woord gereedelijk ingang, zoodat op verschillende plaatsen van Java en Sumatra (Medan, Lho Seumawe enz.) *Irsjad*-vereeningen of scholen werden opgericht, waar zijn leer-

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1865

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
Zaterdag na 12 uur gesloten

Directeur: A. VAN BOXTEL,

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30h

DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschk. 34

ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24b

Telefoon van 9-12 10733

ARNHEM, G. J. Hoetink, Emmastraat 58

N. N. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachtopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker centrale verwarming, Knecht van de apotheek en ander Personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks. enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten

Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

Haarlem en Omstreken.

„DE STAD UTRECHT”

OUDE GRACHT 194

TELEFOON 4198

bij de Gaardbrug, einde Lijnmarkt.

442

Glas, Porselein en Aardewerk

GRATIS VERPAKKING VOOR INDIË.
GARANTIE VOOR BREUK.

453

WANNEER

U zich in DEN HAAG vestigt laat Uw woning dan Stoffeeren en Meubileeren door

H. FLICK - Scheveningen

Neptunusstraat 148 - Telef. 53568

POSTZEGELEXPOR

D. W. BRANTSSEN

Frankenstraat 41 - Den Haag - Telef. 53529

Zichtzendingen uitsluitend volgens mancolijst.

Verlangt vanaf September a.s. mijn gratis maandel. Offertenblad met vele gelegenheidsaanbiedingen.

572

Haarlemsche Begrafnis-Onderneming

R. Smink

Kinderhuisvest 29-33

Haarlem

Eigen Rouw- en Volgauto's

632

Speciaal Adres voor Crematies

HOTEL-RUBRIEK

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 11486. Dir. bij Schev. B. 309 Str. k. en w. w. op de logeerk. **PENSION „QUIST“** Stadhoudersplein 17-19 Tel. 51523 304

Hotel Rest. „DUINOORD“ Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. 257 OOSTERWIJK & V. D. LUUR **BESCHIKBAAR.**

BESCHIKBAAR. **Hotel „Promenade“**, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen. 325

BESCHIKBAAR. **Zuster E. KREEFT**, Laan v. Meerdervoort 545, Den Haag. Vrije Etage dispon. bev. 4 Kamers en Keuk. 597

HAARLEM EN OMSTREKEN.

Pension DEKKER Parklaan 69 HAARLEM **BESCHIKBAAR.** 581

MAISON DE HELD

VAN HEURNESTRAAT 78 - DEN HAAG

EERSTE KLAS INRICHTING VOOR HET UITZENDEN VAN DINERS

BESTAANDE UIT: 610

LUNCH f0.80	DINERS f1.00	DINERS f1.10	DINERS f1.20	DINERS f1.75
Vleesch Groente Aardappelen en Compote	Soep Vleesch Groente Aardappelen of Dessert	Soep Vleesch Groente Aardappelen en Dessert	Soep Vleesch Groente Aardappelen Compote en Dessert	Voorgerecht Soep Vleesch Groente Aardappelen Visch of wild Compote en Dessert

**PRIMA KEUKEN - BEZORGING PER AUTO
LEVERING VAN EXTRA DINERS AAN HUIS!**

Voor het bereiden van een goede rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

onmisbaar „De Ind. Rijsttafel“ door FR. BLOM, Schrijver van „Moderne Kookkunst“, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang. 183a

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737. Code 5th Edition A. B. C.

Leden van O. en W., eet steeds

KLINK'S FIJNE BELEGDE

BROODJES PEKELVLEESCH
ROASTBEEF
HAM, ENZ.

Aanbevelend, **W. F. KLINK**,
Wagenstraat 109a - Den Haag - Tel. 17811
Wordt ook thuis bezorgd. 659

DE HAAGSCHE POSTZEGELHANDEL

TOUSSAINTKADE 41 - DEN HAAG

Het beste en meest vertrouwde adres voor de In- en Verkoop van postzegels. Wij koopen steeds alle betere Post- en Portzegels van Suriname en Curaçao tegen zeer hoge prijzen. 527 **VRAAGT PRIJSCOURANT**

lingen of geestverwanten als onderwijzer werden geplaatst. Aangezien een groot contingent der leerlingen dezer scholen door Inlanders werd gevormd, droegen zij de modernistische gedachte ook onder deze bevolkingsgroep voort. Zoo is het niet te verwonderen, dat Lampongsche leerlingen van de Bataviasche Irsjadschool de strijdvragen in hun geboorteland introduceeren, die daar evenals elders (b.v. Bandjermasin, om van Java nu maar te zwijgen) tot heftige discussies, ja handtastelijkheden hebben aanleiding gegeven (Menggala, Goenoeng Batin). Ook hier zijn de brandende quaesties weder: het al dan niet luide uitspreken van de „bedoeling“ voor de *sembahjang*, de religieuze maaltijden en derg. na overlijden, het *tarik*-wezen, het al dan niet opstaan tijdens het recit van de geboorte-geschiedenis van Moehammed, de vraag of de huidige geleerden wel het gezag hebben om het religieuze recht uit de bronnen af te leiden en derg. Een Lampongsch geleerde heeft zich in 1924 in een polemisch geschrift tegen de z.i. kettische opvattingen der nieuw-lichters op heftige wijze gericht.

Los van den Irsjad heeft zich nog ter Oostkust een andere uiting van het opkomende modernisme voorgedaan. Een Arabisch godsdienstleeraar verkondigde er in 1922 de nieuwe leer en vond heftige bestrijding voornamelijk van de zijde der *tarik*-goeroe's, die tot een uitvoerigen pennestrijd in de Inlandsche bladen aanleiding gaf. De quaestie werd echter vertroebeld, doordat politieke elementen zich met de zaak begonnen te bemoeien. De betrokken leeraar moest wegens het verkondigen van dwaalleeringen voor de Sultansrechtbank verschijnen en, waar een bekend *tarik*-goeroe de geestelijke adviseur van den Sultan was, kon de uitspraak niet twijfelachtig zijn. Hem werd het onderwijzen zijner leerstellingen verboden. Hoewel de atmosfeer ter Oostkust nog niet zoo geschikt voor het opnemen dezer modernistische denkbeelden schijnt, zullen zij toch op den duur niet op deze wijze buiten het land te houden zijn, vooral omdat in deze streken de invloed van den overwal van Malaka zeer groot is. Het zou wenschelijk zijn eens een inzicht te krijgen in de werking van de geestelijke stroomingen, die van daar naar den Archipel en speciaal naar Oost- en Noord-Sumatra uitgaan. Voor zoover bekend, is evenwel hiernaar nooit een opzettelijk onderzoek ingesteld.

Afgezien van den invloed van hier geïmmigreerde Minangkabauers, zijn er geen geestelijke banden, die de Oostkust met de Westkust verbinden. In Tapanoei valt echter wel de weerklink van den strijd tusschen de *kaem moeda* en *kaem koeno* waar te nemen. Deze laatste kent trouwens zijn *up's* en zijn *down's*. De eerste doen zich gevoelen, wanneer eene bijzondere aanleiding als de komst van een godsdienstleeraar van elders, zooals in de laatste jaren de aanwezigheid van den Arabier *Maulana Abdoel-Hadi*, de bekende geschilpunten een actueel cachet geeft.

In den aanvang van ons artikel wezen wij er op, hoe ook politieke quaesties dikwijls een religieus aspect hebben. De geschiedenis der S.I.-beweging ter Westkust wordt door den godsdienststrijd beheerscht. Ook het z.g. communisme, dat in de laatste jaren aldaar ingang vond, vertoonde zich onder een religieuzen vorm. Een zijner propagandisten was een gezien godsdienstleeraar, al liet de godsdienstige eruditie der andere nog al wat te wenschen over. Hoewel het aanvankelijk voornamelijk onder de daar gevestigde vreemdelingen en Minangkabauers van gemengde afstamming zijn meeste aanhangers vond, heeft het, naar het schijnt, in den laatsten tijd ook onder het jongere geslacht der eigen landskinderen meer en meer ingang gevonden. Het valt buiten het bestek van dit artikel¹⁾ om te trachten daarvan de sociologische oorzaken vast te stellen. Thans is — evenals vroeger bij met

¹⁾ Overgenomen uit het Sumatra-Nr. van de Locomotief, uitgegeven als herinnering aan het bezoek van den Landvoogd aan Deli.

de oude adat strijdige bewegingen — daartoe weder het apparaat traditioneele volks- en familiehoofden in werking gezet, doch, voor zoover van hieruit laat beoordeelen, lang niet overal blijvend succes. Kon men bij het opkomen der modernistische beweging ter Westkust een samengaan van de ouderwetsche godsdienstleeraars de adatpartij — te voren gezworen vijanden constateeren, het is te verwachten, dat zich, mate de belangentegenstellingen zich meer geprononceeren, ook de modernistische goeroe's te het in wezen *a-religieuze* communisme zullen ren.

Uit onze bovenstaande schets der huidige godsdienstige verschijnselen op Sumatra moge de groote belangstelling gebleken zijn, die de religieuze problemen daar vinden. Het zal daarom stellig zijn bij de voorgenomen invoering der z.g. *goeroe ordonnantie*, die het godsdienstonderwijs onder eene tot dusverre niet zóó gekende controle te plaatsen, het noodige beleid te betrachten en voorkoming van fataal misverstand de bevolking niet onvoorbereid mede te overvallen.

Van Week tot Week.

Dinsdag 22 tot Maandag 28 December.

Toepassing van rotanstraf in Indië. In de Telegraaf van 20 Dec. een artikel van Mr. W. K. S. van Herten over de rotanstraf, waarvan de toepassing door den schr. wordt verdedigd als te zijn eenige straf, waarvoor de Inlander gevoelig is. — Prof. Dr. C. Snouck Hurgronje, verontwaardigd over dit „weezinwekkend artikel“, laat in zelfde dagblad van Di. 22 Dec. (ochtendbl.) krachtig protest hooren.

In verband hiermede wordt dezerzijds verwezen naar eene beschouwing van den hr. J. F. C. Nieuwehuis, oud-hoofd van het gevangeniswezen in Nederlandsch-Indië, over hetzelfde onderwerp (verschenen in de Juni-afl. van het Maandbl. voor berechtiging en reclasseering).

Hel volksraadslid Dwidjosewojo. Volgens Aneta van 24 Dec. raadt de N. Soer. Ct. der Regering aan den heer Dwidjosewojo (van wiens aftreden als Volksraadslid in het vorig Nr. melding gemaakt werd) ditmaal door *benoeming* in den Volksraad terug te brengen en wel bij de eerste de beste capture.

Proefexploitatie in Atjeh. Een bedrag van f 50,250 boven de begroting uitgetrokken, ter voortzetting van de proefexploitatie van hars en terpentijn in Atjeh. (Aneta, 24 Dec.)

Goudexploitatie in de Djampang. De exploitatie van het goud in de Djampang (Zuid-West-Preanger) zou volgens Aneta gegund zijn aan de Algemeene Industriële Mijnbouw- en Exploitatie-Maatschappij (te Bandoeng).

Studenten Zendingconferentie. Van 15 tot 18 Januari a.s. wordt op Hardenbroek een Studenten Zendingconferentie gehouden. O.m. zullen er de volgende voordrachten gehouden worden: Onze taak bij de emancipatie der Inlandsche maatschappij, door prof. mr. dr. F. A. baron van Asbeck. — De godsdienst der Sadan Toradja's en het Christendom, door dr. H. van der Veen. — Karakter en taak der Nederlandsche Zending, door dr. F. J. Fokkema.

De bedevaart naar Mekka. Volgens de Java-Bode wordt het einde van het Hedjaz-drama elektriseerend op de bevolking. Er worden in het jaar 1926 veel bedevaartgangers verwacht, vooral ook in verband met de beloften van den sultan Ibn Saud, dat den pelgrims vrijstelling van betaling wordt verleend voor hun bagage.

Waarschijnlijk zal reeds in Januari 1926 met bedevaarten een aanvang gemaakt worden. (Aneta, 22 Dec.)

Vechtpartij aan boord. Dooden en gewonden. Een ernstige vechtpartij brak 22 December uit aan boord van het stoomschip Bengkalis, even na het vertrek uit Muntok (Bangka) naar Batavia, tusschen veertig Makassaarsche contractanten enerzijds en twintig scheepskoolies, gesteund door tien Inlandsche passagiers, anderzijds. Zelfs de Makassaarsche vrouwen namen aan den strijd deel. De scheepsofficieren grepen zoo krachtig moge

J. L. DEBIJE : DEN HAAG

Weimarstraat 171 A en B Telefoon 35391

IJzerwaren, Gereedschappen

voor Vaklieden - Amateurs 482

Verzending naar de Tropen onder garantie

Voor Hondenartikelen :

Krachtvoeder, Dogcakes, Hokken, Manden, Stoelen, Halsbanden, Lijnen, Transporthokken, enz.

IS HET ADRES :

P. H. VERSEVELDT

Fred. Hendriklaan 204 - 's-Gravenhage - Tel. 53384
(Voortzetting der zaken v. d. Fa PETERS & Co., Parkstr. 97)

Official **Ford** Dealer
 THE UNIVERSAL CAR
Garage „HAMIN” Den Haag, Tel. 34215
 Service - Automobielen-Onderdeelen

lijk in, doch reeds waren vier vechtersbazen ge- dood, waarvan er een de hals radicaal was door- gesneden. Er waren voorts tientallen gewonden, waarvan zeven vrij ernstig.

De Bengalis keerde terug naar Muntok, waar de assistent-resident de dokter en de politie di- rect aan boord kwamen. Alle Makassaarsche koe- lies werden van boord gehaald, terwijl de passa- giers, die in het bezit bevonden werden van be- bloede messen, werden gearresteerd, waarop de Bengalis naar Priok stoomde. (Aneta, 25 Dec.)

Op Java. In de week van 8 tot 14 November zijn op Java totaal 218 gevallen van pest gerapporteerd, waarvan in de afdeling Wonosobo 6, Temang- goeng 32, Magelang 14, Jogjakarta 2, Goenoengki- ng 3, Soerakarta 18, Bojolali 10, Klaten 28, Sra- doel 3, Soerakarta 18, Bojolali 10, Klaten 28, Sra- doel 3, Kendal 4, Pekalongan 23, Tegal 7, Poerbo- linggo 66.

Mr. A. J. van Buuren. Aneta seint d.d. 26 Dec.: Aan den Raadsheer in het Hooggerichtshof te Batavia, Mr. A. J. van Buuren, is op zijn verzoek (met in- gang van 3 Maart 1926) ontslag uit 's Lands dienst verleend, onder dankbetuiging voor de gewichtige diensten aan den Lande bewezen.

Resident de Bergh. De heer J. Ch. de Bergh, assistent- resident in de afdeling Semarang, is met ingang van 1 Jan. a.s. benoemd tot resident van Batavia.

Resident Caron. Naar het Haagsche Aneta-kantoor ver- nam is de assistent-resident met verlof L. J. J. Caron, teruggeroepen naar Atjeh, om hem te be- noemen in een nieuwe functie van resident ter beschikking van den gouverneur van Atjeh en Onderh. (om den nieuwen gouverneur, die in de plaats zal treden van den tot lid van den Raad van N.-L. benoemden gouv. Hens, met zijn kennis en ervaring ter zijde te staan).

Mr. A. E. van Arkel. Het lid van den Raad van Justitie te Semarang, Mr. A. E. van Arkel, is benoemd tot vice-president van dien Raad. (Aneta, 22 Dec.)

Onderscheiding. Bij Kon. Besluit is benoemd tot Offi- cier in de Orde van Oranje Nassau, de heer H. A. von Dewall, laatstelijk inspecteur bij den Pand- huisdienst in Ned.-Indië (thans leeraar in het Ma- leisch aan de Handelshoogeschool te Rotterdam).

J. J. K. Enthoven. † Op den leeftijd van 74 jaar is te Parijs overleden de heer J. J. K. Enthoven, oud- generaal-majoor-tit. bij het O.-L. leger, oud-chef van den Topogr. Dienst. De overledene was o.a. commandeur in de Oranje-Nassau-Orde en ridder in de Orde van den Ned. Leeuw.

De staking te Soerabaja. Zeven stakingsleiders zijn in hechtenis gesteld wegens opruiing tot ongehoor- zaamheid. — De machinefabriek Braat kreeg 500 arbeiders uit Modjokerto. — Zestig procent van de stakers zijn binnengekomen. (Aneta, 27-28 Dec.)

Hel Communisme. Acht werklieden zijn aan het Ma- rine-etablisement te Soerabaja ontslagen wegens propaganda voor het communisme. — Darsono, de geïnterneerde communistische leider, verzocht opzending op eigen kosten naar Nederland. — Soewito, redacteur van het te Salatiga verschij- vend communistisch orgaan, is gearresteerd we- gens persdelict. — Het Soer. Handelsbl. verneemt, dat binnenkort het afkondigen van strafbepalin- gen kan worden verwacht tegen het voeren van propaganda voor het communisme. (Aneta-telegr.)

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

Indische Museumplannen.

Schreven wij al eerder over de plannen, door den Bond van N.-I. Kunstkringen gesmeed, om te Welte- vreden tot de oprichting van een schilderijmuseum te geraken, waarvoor de heer P. A. J. Moojen, oprichter en ere-voorzitter van bovengenoemde nuttige instel- ling, zijn Indische reis onderbrekende, in Nederland propaganda zou komen maken, thans nu wij, evenals de vertegenwoordiger van Aneta, dien enthousiasten voorvechter er van gesproken hebben, willen wij ook gaarne de lezers van „Het Koloniaal Weekblad” op de hoogte houden van den gang van zaken.

Reeds meermalen bepleitten wij hier, dat Nederland niet mag klagen over het verderfelijke van den Wes- terschen invloed op de Oostersche kunst, zoolang wij maar ginds niet anders dan de leelijke export-artikelen aanbrengen, soms zelfs in den vorm van geschenken aan de Inlandsche vorsten.

Ook de heer Moojen wees er op hoe muziek- en toneelkunstenaars, door schade en schande wijs ge- worden, hebben leeren inzien, dat de tijden, waarin Indië tevreden was met alles, voorbij zijn en dat thans geldt: Alleen het beste is voor Indië goed genoeg. Het beste op ieder gebied van intellectueel leven; het beste, dus ook op kunstgebied.

Reeds jaren geleden deed de Nederlandsch-Indi- sche Kunstkring pogingen, om goede Nederlandsche schilder-kunst naar Indië uitgezonden te krijgen. Van levende schilders lukte het wel, stukken uit te krijgen, bestemd voor den verkoop, welke dan eerst geëxpo- seerd werden, aanvankelijk alleen in Batavia, doch later ook te Buitenzorg, Semarang, Soerabaja, Djokja, Bandoeng en Medan, doch althans eenigermate een beeld te geven van het Nederlandsch kunnen op dit gebied, vermocht men zoodoende natuurlijk niet. Toch waren de gevolgen reeds in menig opzicht verras- send. Het aantal Indische, waaronder ook Inlandsche, schilders, wies van jaar tot jaar en het gehalte van hun werk steeg nog sneller dan hun aantal.

En daarnevens, minder goed na te pluizen, doch stellig niet minder beteekenend, was de invloed, die van de tentoonstellingen uitging op het groote publiek, het Europeesche, doch ook het Inlandsche, dat hier door aanschouwing van goede Westersche kunst, het eigen Oostersche kunnen tot breeder ontwikkeling ver- mag te brengen.

Doch tevreden was men niet, omdat in Indië ont- brak een vaste collectie Nederlandsche kunst van alle tijden, welke althans eenigermate een beeld zou ver- mogen te geven van de plaats, welke Nederland op dit gebied inneemt.

Toen kwam, nu alweer twee jaar geleden, een brief van den Minister van Koloniën, waarin gewag gemaakt werd van de mogelijkheid om uit het Nederlandsche museumbezit eene collectie af te zonderen voor Indië, werken b.v. van schilders, die in het overblijvende deel hunner schilderijen in een museum reeds voldoende vertegenwoordigd mogen worden geacht.

Geen uitschot dus, dit zou uiteraard een onvergeef- lijke fout wezen. Immers de bedoeling is: Indië te doen kennis nemen van het beste van het Nederland- sche kunnen en het tentoonstellen van minderwaardig werk zou het ongewenschte resultaat hebben, dat een scheef en inferieur beeld gegeven werd van Neder- landsche schilderkunst.

Dus stuitte men in Indië op de zinsnede in het mi- nisterieele schrijven, dat door den Minister van On- derwijs, Kunsten en Wetenschappen geen garantie kon worden gegeven, dat het gezondene zou kunnen wor- den aangemerkt als vertegenwoordigende de Neder- landsche kunst.

Het Bataviaasch Genootschap, dat zijn bemoeienis op kunstgebied beperkt tot wat voortkomt uit de In- heemsche volken van den Archipel, verwees naar den Bond van Kunstkringen, en deze op zijn beurt weer naar het Genootschap, met het oog op de benodigde plaatsruimte.

In dat stadium diende de heer C. A. Wiessing in den Volksraad zijne motie in, waarbij de Indische Rege- ring werd uitgenoodigd hare, in principe reeds toe- gezegde medewerking te willen verlenen, en, zoo mo- gelijk, in de behoefte aan expositieruimte te willen voorzien.

Deze motie werd, gelijk bekend, door den Volks- raad met algemeene stemmen aangenomen.

Echter ook ten deze deed de gebiedende eisch naar de grootste mogelijke bezuiniging op de staatsuitgaven zijn invloed gelden en aan het uittrekken van een be- drag voor Museumbouw mocht onder de vigeerende omstandigheden niet worden gedacht.

Toen schafte de Nederlandsch-Indische Kunstkring te Batavia raad. Van het verdiepingsgebouw van den Kring op Nieuw-Gondangdia te Weltevreden, was sinds jaar en dag de benedenverdieping verhuurd geweest. Uit de huurpenningen werden rente en aflossing be- taald van de hypothecaire schuld op het gebouw. Op voorstel van den heer Moojen, deskundig ontwerper van Nieuw-Gondangdia, werd besloten aan de Rege- ring te verzoeken, zich garant te stellen voor de aflos- sing van het nog resterende deel van de hypothecaire schuld, groot f 50.000.—, door hetzij dit bedrag ineens af te lossen, hetzij de annuïteiten over te nemen. Daar- tegenover zou de Kring door van de boven- naar de benedenverdieping te verhuizen, het bovengedeelte ter beschikking stellen van de Regeering. Deze ruim- te beantwoordt volkomen aan de aan een museumge- bouw te stellen eischen, o.a. aan die betreffende brandvrijheid en goede verlichting.

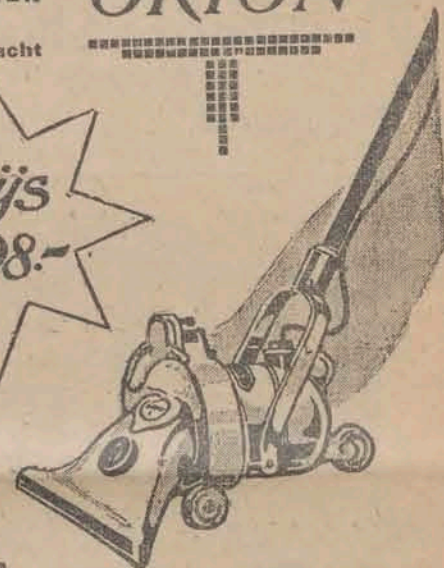
De gemeente Batavia gaf reeds van hare instem-

N.V. „EXIMA” - AMSTERDAM

DE STOFZUIGER met de enorme zuigkracht

ORION

Prijs f 98.-

Showroom

AMSTERDAMSCH VEERKADE 8

655 TELEFOON 13311 - 'S-GRAVENHAGE

Ook op gemakkelijke betalings-voorwaarden verkrijgbaar f 6.40 per maand

DE ORIONSTOFZUIGER

is verkrijgbaar bij

E. STEVENS

Electrotechnisch Installatie-Bureau

Copernicusplein 9 Telef. 31009 's-GRAVENHAGE

DAMES-

HERSTELLINGSOORD, INTERNAAT EN EXTERNAAT

Heilgymnastiek - Massage
 Diverse methoden van geneeskrachtige baden
 Voorkoming en opheffing van obstructie bij de periodieke circulatie

HUIZE „ILEX” (— bij de —) RIJSWIJK

622 Spreekuren van 1-2 of volgens afspraak
 Directie: HAGE Telefoon RIJSWIJK 156

Maison H. SIMONS
 's-Gravenhage.

MANTELHUIS
 HEULSTRAAT 13, n. „Oost en West”

JAPONNENHUIS
 NOORDEINDE 17a

Uitsluitend betero Confectie
 Voordeelige prijzen!

NIEUWJAARSGESCHENK
 IS
MODERNE KOOKKUNST

VAN FRANÇOIS BLOM

GEBONDEN IN LINNENSTEMPELBAND
 f 5.50 :: f 5.50 s

VERKRIJGBAAR BIJ DEN BOEKHANDEL EN BIJ DE UITGEEFSTER NOBELSTRAAT 20 DEN HAAG
N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN

Dansinstituut J. HOVERS

Goudenregenstraat 170 's-Gravenhage

De moderne dansen in 6 lessen

Spreekuur dagelijks van 8-10 uur n.m.

Apotheek M. L. ADAMA

Bezuidenhout 111 - DEN HAAG - Telef. 70366

Allopathische en Homoeopathische Geneesmiddelen
 Verbandstoffen en Ziekenverplegingsartikelen.

MINERALE WATEREN
 Binnen- en Buitenlandsche
 Verpakte Geneesmiddelen

KONINKLIJKE MEUBELTRANSPORT-MIJ.
DE GRUIJTER & Co.
 DEN HAAG
 AMSTERDAM :: ARNHEM

Bergplaatsen voor Inboedels
 :: Bewaring bagage ::
 voor repatrieerenden
OVERZEETRANSPORTEN

N.V. Brandstoffenhandel
„DE CENTRALE”
 SCHEVENINGEN
 Tel 51313 - Pinkstraat 27 - Tel. 51313

levert uitsluitend prima kwaliteit
 Engelsche-, Belg-, Duitsche- en Hollandsche
 Brandstoffen,
 beslist steen- en gruisvrij.

Prompte bediening. Billijke prijzen.
NEEMT PROEF.

Aanbevelend, C. VERHEIJ Wzn, Directeur.

**N.V. STOOMWASCH-
 EN STRIJKINRICHTING**
 voorheen 578
H. A. v. STARRENBURG

OPGERICHT 1875

Fahrenheitstraat 168
 TELEFOON 31791
 'S-GRAVENHAGE

„DE LANDBOUWER”
 79 Copernicuslaan 79 Tel. 31676
 DEN HAAG 529

UW ADRES voor 1ste kwaliteit Roomboter, Kaas
 en fijne Vleeschwaren.
 Geregeld aanvoer versche Geldersche Eieren.
 Thuisbezorging zonder prijsverhoging. **Geén Filialen.**

**Koffie- en Theehandel PADANG
 ZWOLLE**

In verschillende plaatsen kunnen nog
Vertegenwoordigers(sters) aangesteld
 worden. Verkoop aan particulieren.
 AANVRAGEN AAN BOVENSTAAND ADRES

mir. De kosten van verbouwing zal zij voor hare rekening nemen.

De Indische Regeering staat er sympathiek tegenover, temeer waar het Kringbestuur tevens heeft aangeboden, gratis het beheer te voeren over het museum.

Waar echter de Minister niet de garantie vermocht te geven, dat het uitgezondene, ofschoon goed, zou mogen gelden, als vertegenwoordigende de Nederlandsche kunst, moet dit toch wel degelijk het doel wezen.

Maar de Nederlandsche en buitenlandsche musea zijn ook niet op éénmaal geworden, wat ze nu zijn. Langzaam aan werden nieuwe werken aangekocht, terwijl diverse aanwinsten verkregen werden uit schenkingen — men denke slechts aan Sir Henri Deterding's gift van Vermeer's „Straatje” aan het Rijksmuseum en aan de collectie Drucker bijvoorbeeld, — andere waardevolle doeken in bruikleen werden afgegeven, — door Dr. Bredius b.v. Rembrandt's „David en Saul” aan het Mauritshuis.

Dien weg kan en moet het in Indië ook op.

En wie in Indië en in Nederland beide zich reken-schap geven van de enorme cultureele betekenis van de stichting van zulk een centrum van blijvende schoonheids-waarde in den Archipel, zullen gaarne het hunne willen bijdragen, om het beste van het beste bijeen te brengen, van wat te krijgen is.

Maar niet ieder, die met dit streven instemt, is particulier verzamelaar, in staat iets waardevols in eigendom of bruikleen af te staan.

Toch kunnen ook zij helpen; een ieder naar zijne draagkracht; 31 Augustus 1926 zal het juist 25 jaar geleden zijn, dat de eerste tentoonstelling onder de auspiciën van den Nederlandsch-Indischen Kunstkring te Batavia werd gehouden.

Beter gelegenheid is wel niet denkbaar voor particulieren, die instemmen met het boven uiteengezette streven, om een fonds te stichten, waaruit geput kan worden voor aankopen van schilderwerken voor Indië's Museum van Beeldende Kunst, opdat dit metertijd inderdaad uitgroeie tot wat men zich voorstelt: *Een gave van Nederland aan Indië van het allerbeste, wat het Moederland te bieden heeft.*

Ook onder de leden van „Oost en West” zullen er zeker velen zijn, die voor dit mooie plan voelen en er het hunne toe willen bijdragen.

De heer P. A. J. Moojen, wiens adres is: *Stadhouderskade 114, Amsterdam*, is gaarne bereid alle gewenschte inlichtingen te geven.

Persoverzicht uit de Indische Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De Volksraad (vervolg).

De Locomotief (16 t/m. 23 Nov.); *Bat. Nwsbl.* (11 t/m. 17 Nov.); *Java-Bode* (18 t/m. 24 Nov.) en *Soer. Hbl.* (16 t/m. 21 Nov.) geven verslagen en overzichten van de in den Volksraad behandelde onderwerpen, o.m. betreffende: *De nieuwe Staatsinrichting, Motie-Stokvis* (*De Loc.* 17 en 18 Nov.); *Gemeente-Kiesrecht, Motie-Kerkkamp, de Medische Hoogeschool* (M. v. A.) (*De Loc.* 18 en 19 Nov.); *Algemeene Beschouwingen* (*De Loc.* 19 en 20 Nov.); *Onderwijs* (*De Loc.* 21 Nov.).

In de vergadering van 16 Nov. werd het K. B. tot afkondiging van *de nieuwe Staatsinrichting* voorgelezen. De voorzitter, *mr. Neytzel de Wilde*, besloot zijne daarna gehouden rede met de volgende woorden: De nieuwe Staatsregeling kan een belangrijken stap betekenen voor meerdere zelfstandigheid van N.-I. binnen Nederlandsch verband en daarbij zal het gewicht van den Volksraad als staatkundige factor ongetwijfeld nog heel wat grooter worden dan thans. Toch zijn en tegen de plaats van den huidige Volksraad in het staats-rechterlijk samenstel ingenomen en tegen die voor het College in de nieuwe staatsinrichting bestemd, talrijke gewichtige bezwaren ingebracht. Ik noem wat de nieuwe staatsinrichting betreft o.m. die tegen de Nederlandsche meerderheid in den nieuwen Volksraad, tegen het College van Gedelegeerden, tegen de conflicten-regeling bij de wetgeving, tegen het feit dat de begroo-ting geheel onder de contrôle van de Staten-Generaal zal blijven. De vraag rijst echter of bij het naar voren brengen dezer bezwaren de lichtzijden der vorige en vooral der nieuwe regeling dikwerf niet te veel voorbij gezien werden en wellicht heeft ook dit weder onwil-lekeurig voedsel gegeven enerzijds aan onderschatting van het V.werk, anderzijds mogelijk zelfs aan „onthou-

FIRMA H. MOLIER
 BOEKBINDELIJ EN
 LINIËERINRICHTING
 HOUTMARKT 28-30
 'S-GRAVENHAGE TELEF. 10704

ding” van deelname daaraan. Een bekend parlementariër uit ons midden wees nog onlangs op deze verschijnselen en hij oordeelde, dat een afzijdig blijven van bepaalde kringen der Indische samenleving het V.werk in den grond der zaak neerkwam op zich onttrekken van de behartiging van de levensbeten der Indonesische volkeren. Ook van andere zijden klonk hieromtrent een waarschuwend stem, die de: „Wie onwillig thuis blijft en den akker schraapt waar het zaad wordt uitgelegd, maakt zich afhankelijk van zijn buurman en geeft zijn toekomst hem in handen.” Het kan dunkt mij niet uitspreken, dat dit lieverlede hoe langer hoe duidelijker zal worden gezien. Er zijn, meen ik symptomen, welke reeds die richting wijzen. Gingen zelfs uit kringen, waar de geest van non-coöperation waarde, niet nog onlust stemmen op van hen, die in de plaats van de weinig doening schenkende afzijdigheid, aan actieve deelname aan het staatkundig leven en dus ook aan het werk in den Volksraad van heden en van de naaste toekomst vermoedelijk wel de voorkeur zouden willen geven. Welnu, mijne heeren, wij kunnen niet beter doen in deze het goede voorbeeld te geven door met lust opgewektheid den arbeid op te nemen, die voor ons ligt en ons ernstig voor te bereiden op het moeilijke werk, dat in de naaste toekomst op ons wacht. Moet de nieuwe Staatsregeling inderdaad in staat blijken Indië de gelegenheid te bieden om zich ook op staatkundig gebied zonder schokken verder te ontwikkelen (*Soer. Hbl.* 18 Nov.).

De heer *Mandagie* brengt hulde aan den Landvoogt voor zijn aanblijven. Men zal noode hem Indië verlaten.

De moeite in Indië gedaan om de gevolgen van ramp in Oost-Nederland te lenigen, wijst op een gevoel van saamhoorigheid met Nederland, evenals men de moeite doet om leed van Indië te verminderen.

De heer *Kerkkamp* betreurt dat de *gelijkstelling de militaire pensioenen van vóór 1920* als afgeleefd beschouwd moet worden. Ditmaal is dan toch niet met den wensch van den Volksraad rekening gehouden.

Het publiceren van geheime stukken is af te keuren, maar bij de departementen bestaat een grove vrees voor het publiceren van stukken van algemeen belang — zie het rapport-Meijer Ranneft — en het derhalve geen wonder dat langs verschillende kanalen dergelijke vraagstukken bekendheid krijgen. Spr. *ruimere publicatie*, waardoor aan publicatie op staatsrechtelijke wijze van zelf een einde zal komen. (In dit verband verwijzen wij naar het artikel „Openbaarheid” in *De Loc.* van 14 Nov. blz. 27).

Spr. is het niet eens met de Regeering, dat de verbreiding van het communisme haar oorzaak vindt in misleiding van de bevolking. Er is ook een kort aan loon, waarvan de bevolking los wil, om zij haar behoeften voelt stijgen. Een sociale evolutie bezig zich te voltrekken en het eenige middel van de kleinen man om zijn positie te verbeteren, is staking. En aan het hoofd van een staking vindt men gewoonlijk communisten.

De heer *Djadiningrat* wijst op de ontmoediging, die het niet rekening houden met de wenschen van den Volksraad veroorzaakt heeft. Maar zoolang deze Raad slechts een adviseerend college is, zal dit gedrag moeten worden. Spr. heeft de gedachte aan non-coöperation bij den geestelijk ontwikkelde Inlander evenwel nog niet kunnen waarnemen. Wat Indië op het oogenblik ontbreekt is geen idealistische, maar *praktische politiek*. Bij die politiek is teleurstelling niet ontgaan en hij wenschte zijn intellectuele landgenooten te herinneren aan hetgeen *mr. Schumann* gezegd heeft over de teleurstelling, die bij arbeiden in het algemeen belang ondervonden zal worden. (*De Loc.* 19 Nov.).

De heer *Ten Berge* meent, dat de propaganda in het land voor het zich verbinden voor het onderwijs in Indië intensiever zou kunnen geschieden. Hij gelooft dat de meeste onderwijzers-in-kort-verband na afloop in vasten dienst overgaan. (*De Loc.* 21 Nov.)

Gevangeniswezen.

Het was de Regeering aangenaam — zoo lezen wij uit het Reg. Antw. aan den Volksraad (*Java-Bode* 19 Nov.) — dat de *gedeeltelijke afschaffing van de roltax straf in de gevangenis* waardeering heeft gevonden, of en in hoever algeheele afschaffing zal kunnen plaats hebben, zal nader worden overwogen. Toch moet aan

„KEIZERSHOF”
 v/h Firma SCHADE & OLDENKOTT 542
 SPUISTRAAT 2 hoek Veenestraat DEN HAAG

Speciaalhuis in:
Wollen-, Zijden-, Katoenen- en Fluweelen Stoffen
 (Steeds ingang van Nouveautés)

Dansinstituut STATENKWARTIER
EWY DE CLERCQ
 Frankenstr. 5, DEN HAAG, Tel. 53506

Het nieuwste op het gebied der Moderne Dansen.
 Na Nieuwjaar aanvang nieuwe Cursussen, 4 maanden (16 lessen van 2 uur) f 25.-.

Voor kinderen vanaf 8 jaar cursus (16 maal 1½ uur), in dansen en lichamelijke opvoeding gecombineerd, f 20.-. (Kleine club, intensief onderwijs).
 Inschr. 10-3 en 6½-7½ uur.

GEOPEND

MAISON VERBAAN
 MODERNE DAMESKAPSALON
 MASSAGE - MANICURE - PEDICURE

PR. MAURITSPLEIN 21 - DEN HAAG

M. J. BLOKLANDER
 ORGEL - EN PIANOHANDEL
 Bilderdijkstraat 4 DEN HAAG Telefoon 35992
 INRICHTEN VOOR DE TROPEN
 STEMMEN - REPAREREN

Bilijke prijzen Vakkundige garantie

WANNEER GIJ
 Dames- of Heeren-Kleding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM“
 Anna Paulownastraat 30a, Tel. 34947
 DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

N.V. Meubelhandel en Taxatiebureau „NABA“
 Willem de Zwijgerlaan 52 - DEN HAAG - Telefoon 54497

Het goedkoopste adres voor Complete Meubileeringen

In- en Verkoop van Nieuwe- en 2e-hands Meubelen

Verzendingen door geheel Neerland, Oos- en West-Indië

Beleefd aanbevelend, DE DIRECTIE

ZIJT GIJ ABONNEE ?

van het rijk geïllustreerde en op zwaar kunstdruk in dubbeltoon-inkt gedrukte Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraagt dan gratis proefnummer aan bij de Administratie Prijs per jaargang f 20.- te voldoen in halfjaarlijksche termijnen van f 10.- jaargang IX (Mei 1924-1925) bevatte o.a. bijdragen van: Dr. H. P. Berlage, Prof. T. J. Bezemer, B. P. Bremmer, Prof. Dr. Karl Döhring, Anne Hallema, Dr. F. W. T. Hunger, S. Kalf, Prof. Dr. N. J. Krom, W. O. J. Nieuwenkamp, Joh. F. Snelleman, V. I. van de Wall, Dr. P. Wirz, Dr. Karl With e.a., benevens talrijke boekbesprekingen.

DRUKKERIJ TEN HAGEN
 NOBELSTRAAT 20 - DEN HAAG - TEL. 11987

tra" van 15 Juni 1925, als zijne meening, ten opzichte van de bestaande toestanden te Constantinopel, te kennen gaf, dat het handhaven van de rust en orde in die hoofdstad een der voornaamste zorgen van de Turksche Regeering moest zijn.

Op dit oogenblik bestaan te Constantinopel ongeveer 1000 café's en huizen waarin drank wordt verkocht, terwijl de vele bioscoop- en toneelgebouwen druk en gelijkmatig door het publiek worden bezocht.

Tengevolge van dat groote aantal drankhuizen behoefde men zich niet te verwonderen over het feit, dat ook de vrouwen van de verboden dranken gebruik maakten en Westersche gebruiken overnamen, die de overtuiging schenken, dat zij de lessen der beschaving en van den vooruitgang geheel vergeten.

Wel is waar is een deel der bevolking tegen het aannemen der Westersche instellingen en gebruiken, doch de praktijk wijst aan dat velen volgaarne handelingen doen, die geheel en al in strijd zijn met hunne godsdienstige wetten.

Op kleinere schaal bestonden die toestanden ook wel vóór den jongsten grooten oorlog, doch sedert dien zijn zij in zulk een omvang toegenomen, dat het algemeen volksbelang er mede is gemoeid, aangezien de menigte, door verwaarloozing van den godsdienst en het tegenwerken van de beschaving en den vooruitgang, zich zelve groote schade toebrengt.

Elke godsdienst verbiedt zekere handelingen en de spreker kon niet begrijpen op welke wijze de Christenen hun godsdienst verzorgden.

Ook te Constantinopel hoort men dikwijls beweren dat men geen godsdienst meer heeft en stelde de spreker zich om die reden de vraag of Turkije nog wel een Mohammedaansche staat is?

Hij bracht daarbij in herinnering hoe de Christenwereld vertoerd was over de verdrijving der Grieken uit Turkije, door de Turksche Regeering.

Het heeft er veel meer van, zeide de spreker, alsof de Turksche Regeering meer hare gedachten spitst op de versterking der kasmiddelen dan op de verwaarloozing der vrouw, welke de oorzaak kan zijn dat het Turksche volk ten gronde gaat.

De met vuur voorgedragen rede maakte geen bijzonderen indruk in de Nationale Vergadering.

Een der verbaasde ministers, n.l. Hamdulla Shabbi Beij, bestreed de beweringen en verklaarde dat het optreden van het Turksche volk veel beter was dan het vroeger ooit was geweest.

Als zijnde anti-Turksch gestemd, laat de Turksche Regeering geen Armeniërs in haar land toe.

Ook zijn vele Armeniërs uit Turkije verwijderd, met inbeslagname hunner eigendommen.

Doch met de uitvoering van die bevelen schijnt het niet zoo nauw te worden genomen, want het is opgevallen, dat, niettegenstaande het uitgevaardigde verbod, men tal van Armeniërs, vooral in Austana, kan ontmoeten, die, met hunne goederen beladen, terugkeeren naar hunne vroegere verblijfplaats.

Deze aangelegenheid is ter oore gekomen van het bestuur te Angora, dat opheldering heeft verlangd, terwijl daarna, volgens de latere berichten, zou zijn gebleken dat onregelmatigheden zouden hebben plaats gehad in den vorm van omkooprijen, waarbij de namen werden genoemd van den commissaris van politie Saaduddin Beij, Saffian Effendi en aan den handelaar in dranken mr. Balu.

Voorts zouden in deze zaak zijn gemengd Ali Hardar Beij, oud-gouverneur van Constantinopel; Rashad Beij, secretaris van het Departement van Binnenlandsche Zaken en Afsaloeddin Beij, directeur van de gevangenissen.

Allen werden in hechtenis gesteld en zullen, naar men vermoedt, voor het Hof te Angora terecht staan.

In de „Saiful Islam" wordt aangedrongen op strenge bestraffing, zonder aanzien des persoons.

Een andere arrestatie heeft eveneens de aandacht getrokken door de inhechtenisneming van de personen Rasul Goza, Salia Pasha, Afdirochi Effendi, Hookri Onanus en Adahalabi.

Orthodox-Mohammedaansch geloovig, hebben zij de rust en orde verstoord, door, op eigen gezag, berichten te verspreiden dat de Turksche republiek de godsdienstige wetten niet nakomt, dat de bevolking hare bevelen niet behoeft op te volgen, enz.

Deze aangelegenheid zal te Angora worden behandeld.

Ook in de provincie Manman zijn een 9-tal personen, wegens hetzelfde delict, gevangen genomen.

De ongunstige verhouding tusschen Turken en Arabieren heeft aan den heer Zawad Pasha, vertegenwoordiger van de Angorasche regeering in de Mossaelcommissie, aanleiding gegeven om daaromtrent inlich-

tingen in te winnen bij den redacteur van de „Almokatibis" te Damascus.

Deze verklaarde dat, hoewel in den laatsten tijd betreurenswaardige verwickelingen tusschen beide volksgroepen waren voorgekomen, de Turksche regeering al hare krachten inspant om de Arabische toestanden te verbeteren.

Op de vraag naar de reden waarom de Turksche pers zoo tegen de Arabieren te keer ging, antwoordde hij dat de voorstelling van zaken diende om het Arabisch verweer te bestrijden.

Men moest daaruit evenwel geen vijandige Turksche stemming opmaken.

Turkije verlangt met Arabië samen te werken tot verbetering van toestanden aldaar en in het belang van den Mohammedaanschen godsdienst.

(Wordt vervolgd.)

III. UIT DE CHINEESCHE PERS.

Eerbiediging van elkanders zeden en gewoonten.

In de „Pewartia Soerabaja" van 18 Juli 1925 worden de lezers herinnerd aan de beschikking, welke genomen is inzake het conflict, dat destijds bestond tusschen de bouwmaatschappij „Koepang" en het beheer van den Chineeschen tempel te Kepoetran en welke ten nadeele is uitgevallen van laatstgenoemde partij.

Het gevolg daarvan is geweest, dat de bouwmaatschappij, naar goedvinden en op het tijdstip dat haar goedgeunkt, met den Chineeschen tempel kan handelen, zooals zij wil.

Elk volk stelt er prijs op de zeden en gewoonten van anderen te eerbiedigen en is van oordeel dat eene beschikking, in strijd met die zeden en gewoonten genomen, niet mag worden uitgevoerd.

Ook de Nederlandsch-Indische wetten eerbiedigen die beginselen voor alle daar wonende volksgroepen, wel wetende hoeveel malen rustverstoringen moesten worden gedempt, doordien in strijd daarmee werd gehandeld.

De wijze waarop bovenvermeld conflict werd behandeld, heeft de gemoederen van vele Chineezers in onrust gebracht, doch, wat wil men doen tegen eene rechterlijke beschikking, die, volgens de wetten des lands, nu eenmaal in het leven is geroepen, vraagt de schrijver?

Het beste is zeker een vriendelijk gezicht te zetten en zich te onthouden van pogingen om anderen in zijne zeden en gewoonten te kwetsen.

Doch aldus denkt de schrijver van een artikel in de Indische Courant er blijkbaar niet over, toen hij onlangs als zijne meening te kennen gaf, dat het hem onbegrijpelijk voorkwam hoe behoorlijk ontwikkelde Chineezers, niettegenstaande de puike Westersche medische wetenschap en de aanwezigheid van vele bekwaame Westersche geneesheeren, zich toch nog hardnekkig vastklampen aan de door den sleutelbewaarder van den Chineeschen tempel bereide geneesmiddelen, die gewoonlijk bestaan uit een gekookt mengsel van versche kippeneierschillen en soorten boomschors, hetgeen geen genezing brengt.

De bedoeling van die opmerking is blijkbaar den Chineeschen tempel te beschouwen als een gevaar voor zieken en voor de samenleving en de gemoederen in de verliezende partij in het conflict met de bouwmaatschappij gerust te stellen, doch daaraan kan ook eene reclame voor de Westersche medische wetenschap verbonden zijn.

Tegen de meening dat de Chineesche tempel een gevaar zou opleveren voor de Chineesche samenleving, acht de schrijver zich verplicht te protesteeren.

Hij wenscht niemand geloof en vertrouwen op te dringen in de kracht, welke van een Chineeschen tempel kan uitgaan en ieder persoon vrij te laten in zijne meening, doch zijns inziens is de klenteng geen gevaar voor de samenleving.

De Chineesche pers heeft nog nooit een verwijt gericht tot den Westerschen geneesheer, wanneer de onder diens behandeling zijnde patiënten bezweken.

Zij denkt er zelfs niet over dien geneesheer een gevaar voor de samenleving te noemen en had verwacht dat men van de zijde der redactie van de Indische Courant zich op datzelfde standpunt had willen stellen ten opzichte van den Chineeschen tempel.

Ook in andere aangelegenheden stelt de Europeesche pers zich, volgens den schrijver, niet altijd op een zuiver standpunt, daarbij als voorbeeld aanhalen-

F. C. DE BRUIJN
 Danckertstraat 43 DEN HAAG Tel. 34088

Comestibles, Vleeschwaren
 Koloniale Waren
 Indische Ingrediënten

Bezorging door de geheele stad

"Aurora"
 NED. IND. VEREENIGING TOT ONDERLINGE
 VERZEKERING OP HET LEVEN
 HOOFDKANTOOR: TE BATAVIA
 Directeur van het bijkantoor voor Nederland:
E. H. CARPENTIER ALTING
 R. J. Schimmelpennincklaan 20, Den Haag

**NEDERLANDSCHE
 HANDEL - MAATSCHAPPIJ**
 Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
 Statutaire Reserve - 20,536,861.-
 Buitengewone Reserve - 22,660,000.-
 Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
 Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
 Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
 Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.
 In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
 Incasseeringen en Financieringen.
 Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
 Reiscredietbrieven.
 Deposito's.
 Rekeningen-Courant.
 Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken

DE BAS & Co., Bankiers
 HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE
 BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN
 :: Safe-Inrichting ::

30326 TELEFOON 30326
**GECONTR. PARTIC. NACHT
 VEILIGHEIDS-DIENST**
 13 VAN BLANKENBURGSTRAAT 13c
 Gecontr. Particuliere Nachtveiligheidsdienst
 Dir.: TH. KETJEN, Oud-Off. O.I. L.
 Eerste inrichting van dien aard in Nederland
 Kantoor: VAN BLANKENBURGSTRAAT 13c,
 DEN HAAG — — — Tel. 30326 602

HERMAN MIDDENDORP
HET ZWARTE VENSTER
 MET BANDVERSIERING VAN JOH. L. TER VEER.
 Ingenaaid f 3.25, gebonden f 4.50.
 „... Middendorp heeft den waren toon getroffen. Nergens hindert ons een vals geluid. Hij is noch sentimenteel, noch stoort ons een te realistische uitweiding of noodeloze mooi-schrijverij.”
 Frits Lapidoth in *De Nieuwe Courant*.
 „... Hoe dan ook, dit boek van Herman Middendorp is moeilijk te vergelijken met de hedendaagsche literaire verschijningen. Het is geen psychologische roman, gelukkig niet, en het is, wat zuiverheid van geest betreft, bijna niet aan te nemen als een schepping van dezen tijd.”
 Johan Koning in *De Indische Courant*.
 Uitgave v. d. N.V. „ADI POESTAKA”, Den Haag

ZOUTMANSTRAAT 42 **DE RENTEKAS** 's-GRAVENHAGE
 Effecten - Coupons - Rekening-Courant
 Spaarkas renteverg. 4 pCt. Safe-Inrichting

Marine. De gulden middenweg. — Voordrachten over hygiëne, door Prof. H. M. Neeb (mededeelingen over de amoeben-dysenterie).

Zending en Missie.

St. Claverbond. Jan. '26. Santosa. Historisch verhaal, door A. Soegija S.J. — Batikles te Ambarawa, door Zuster Magdalena (met ill.). — De biecht der „wong Djawa”, door C. Poespadihardja S.J.

De Java-Post. 20 Nov. '25. Pastoor Th. van Swieten † (overleden te Semarang op 17 Nov. '25, na onafgebroken ruim 35 jaar in Indië op velerlei gebied en met vrucht te hebben gearbeid).

De Katholieke Missiën. Dec. '25. Het Mahomedanisme op Flores (vervolg), door P. Simon Buis (vervolg).

Berichte der Rheinischen Missions-Gesellschaft. Dec. '25. Ein Gang durch die Batakmission im Jahre 1925. Nach den Berichten der Missionare und der Pandita Batak zusammengestellt von Dr. J. Warneck.

Annalen van het Missiehuis te Tilburg. Jan. '26. Mooi Tanimbar (met ill.).

De Macedoniër. Dec. '25. Soemba. De nieuwe zendingsgeschiedenis (1904—1924), door K. D. Wielenga. — Van mijn uitkijk, door D. Pol. Een interessante rubriek, waarin de schr. aandacht vraagt voor verschillende belangrijke zaken op zendingengebied of daarmede verband houdende onderwerpen. Van één er van, getiteld „Bali en Islam”, volgt hier de aanhef.

Een Jong-Baliër heeft een brief gezonden aan den Britsch-Indischen wijsgeer Rabindranath Tagore en den leider Mahatma Gandhi. Daarin klaagt hij, dat de Baliërs, die aan hun oer-oude Hindoeïsme vasthouden willen, zoo weinig van hun eigen godsdienst weten; dat niet weinigen tot den Islam overgaan, en dat nog altijd het gevaar van de Roomsche Missie dreigt. Hij vraagt naar de mogelijkheid om zich in Britsch-Indië, het stamland van den Hindoe-godsdienst, in de leer van het Hindoeïsme te bekwamen, opdat hij, na volbrachte studie, in zijn eigen land en onder zijn eigen volk moge leeren, het opnieuw grondvesten, en voor ondergang behoeden.....

Royceering van leden der Indonesische Vereeniging.

In de Nov.-afl. van Indonesia Merdeka, orgaan van de Perhimpunan Indonesia (Indonesische Vereeniging) te 's-Gravenhage leest men:

Besluit I. De algemeene ledenvergadering van de Perhimpunan Indonesia, gelezen het schriftelijk verzoek van zestien leden tot royceering van het lid Pryhoetomo wegens het aanvaarden door hem van het factorschap in de Javaansche taal aan de Ondernemers-faculteit voor Indologische studie te Utrecht, gehoord de uiteenzettingen en de verdediging van het lid voornoemd ter genoemde vergadering,

gelet op art. 12 van de statuten, van oordeel: dat de handeling van het lid Pryhoetomo niet alleen beteekent een aantasting van het saamhoorigheidsbeginsel der Vereeniging, maar bovenal een overloopen naar den vijand en uitbuiting van het Indonesische volk; — dat blijkens zijn verdediging zijn handeling louter gebaseerd is op persoonlijke eer en eigen materieel voordeel, waardoor het belang van het Indonesische volk hem niets kan schelen, besluit met algemeene stemmen meergemeld lid Pryhoetomo van de ledenlijst der Perhimpunan Indonesia te schrappen.

Besluit II. De algemeene ledenvergadering der Perhimpunan Indonesia, gehouden op 4 Oct. 1925 te 's-Gravenhage,

kennis genomen van de ingezonden kelen van den heer Soetan Casajangan, sinds 1913 e. lid van de Vereeniging, in de Indische Loods van 31/7 en 6/8 en in de Ind. Courant van 16/7 1925;

van oordeel, dat de geest van genoemde artikelen in flagranten strijd is met de beginselen der Vereeniging; overtuigd van zijn vooropgezette bedoeling om het Indisch nationaal gevoel te krenken, acht hem het eeredmaatschap onwaardig en besluit met algemeene stemmen hem als zoodanig te royceeren.

Club van Nederlandsche Vogelkundigen.

Door Jhr. Dr. F. C. van Heurn te Bandoeng werd ons toegezonden afl. 2 van Jaarbericht No. 15 van genoemde vereeniging (verschijnend bij Sneep en Maris te Zevenbergen). In deze afl. vindt men o.m. de navolgende opstellen: Een Indische koekoek en zijn pleegouders (een, ook door illustreering, interessante bijdrage tot de kennis van het parasitisme der Indische koekoeken, geschreven door H. P. Maasdam). — Over de „broedgewoonten” van enige Javaansche parasitische Cuculidae, door M. Bartels Jr.

Suriname.

Wij moeten even terugkomen op de grootscheepsche koloniale opruiming, die Mr. Lijdsman op het oog heeft en waarover wij handelden in ons nummer van 17 December. Wij willen n.l. de aandacht onzer lezers vestigen op het volgende uitknipsel uit de N. R. Ct. van 18 December, Ochtendblad C:

„Geen afstand van Fransch koloniaal gebied.

PARIJS, 17 December. (Belga.) De minister van koloniën heeft in de Kamer verklaard, dat er nooit in eenige omstandigheid sprake van geweest was een deel van het koloniaal gebied af te staan om uit de financiële moeilijkheden te geraken.”

Het uitvoerige ontwerp omtrent de eventuele overdracht der Fransche koloniën in West-Indië, door Mr. Lijdsman begin Juli 1924 aan het Fransche Ministerie van Financiën toegezonden, schijnt dus de Fransche regering niet overtuigd te hebben van het nut van den maatregel.

Wellicht meent die regering dat Mr. Lijdsman's opvatting van het begrip „koloniën” niet meer van dezen tijd is.

Er is, sedert de Deensche regering in 1917 de Deensche Antillen aan de Vereenigde Staten verkocht, toch wel het een en ander veranderd in de wereld.

Bij resolutie van 12 November 1925 No. 3465 is bepaald dat het Landbouwproefstation niet meer als 2e afdeling van het departement van landbouw, nijverheid en handel zal worden beschouwd, maar een afzonderlijken diensttak zal vormen.

„De West” teekent hierbij aan:

In de resolutie, waarbij het voorgaande bepaald wordt, komen de volgende, eenigszins wonderlijk klinkende overwegingen voor:

„Overwegende, dat het voor een goeden gang van zaken in den dienst en de behartiging naar buiten van de landbouwbelangen, noodzakelijk is de directie van het Landbouwproefstation af te scheiden van het departement van landbouw, aangezien de persoonlijke verhouding tusschen den directeur van den landbouw en den directeur van het landbouwproefstation van dien aard is, dat eene vruchtbare samenwerking tusschen beiden niet mogelijk blijkt, zooals de ervaring van de laatste jaren heeft uitgewezen door de herhaaldelijk voorkomende wrijvingen, waarin ook na veelvuldige tusschenkomst en waarschuwing van den gouverneur geen verbetering is gekomen, terwijl die minder goede verhouding gebleken is ook naar buiten remmend te werken, besluit... enz.

„De West” van 4 December schrijft:

„De Gouverneur heeft aan de Koloniale Staten bericht gezonden, dat de in September 1921 alhier aangenomen verordening betreffende het onderwijs (de zogenaamde gelijkstelling van openbaar en bijzonder onderwijs) bij Koninklijk Besluit van 19 October 1925 vernietigd is, op grond van strijd met het algemeen belang van het Rijk en Suriname (de zorgelijke toestand der Surinaamsche financiën).

Hiermede is dus de verplichte gelijkstelling van openbaar en bijzonder onderwijs voorloopig van de baan.

Intusschen wordt nog steeds gewacht op het Koninklijk Besluit betreffende de versoering van het onderwijs, welke Suriname van uit Holland is opgelegd.”

„De West” van 24 November vertelt van een 24-jarigen jongen man, die met een gezelschap uit visschen is gegaan, verdwaald is geraakt en 33 dagen in het bosch heeft gedwaald. Men zocht naar hem, maar gaf na een paar weken het zoeken op, in de veronderstelling dat de ongelukkige wel om het leven zou zijn gekomen. Deze heeft er echter het leven afgebracht. Na ongelooflijke inspanning is hij eindelijk te recht gekomen op een Bosch-negerdorp aan de Boven Saramacca, waar hij door de bewoners liefderijk werd opgenomen. Ware het niet al dien tijd droog weer geweest dan was hij zeker omgekomen. 'sNachts haalde hij een hoop droge bladeren bijeen om daarop te slapen. Daar hij onbegrijpelijkerwijze noch mes, noch kapmes bij zich had, moest hij leven van de vruchten, die de daar zeer talrijke apen uit de boomen lieten vallen. Een enkelen keer kon hij een jongen palmboom doorbreken om de palmkool daaruit te halen. In de kuilen van ontwortelde boomen en in de oksels van de bladeren van den Maripapalm vond hij drinkwater.

B. G. TAL, Accountantskantoor
 Stille Veerkade 24 's-Gravenhage
 Telefoon 16110 en 16111

Contrôle, bijwerken van administraties
 Behandeling van belastingzaken
 ADVIEZEN, OP BEDRIJFS-ECONOMISCH GEBIED

Wissel In- en Verkoop Credietbrieven Telegrafische Uitbetalingen	Hollandsche Bank voor West-Indië	Incasseeringen Handelsinformaties Rembours- en Document.-Credieten
	Heerengracht 471 AMSTERDAM Tel. 31290 en 35290 CURAÇAO CARACAS VENEZUELA Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika. 1839	

Een nieuw Dansinstituut.

In dezen tijd, nu er meer gedanst wordt dan ooit tevoren, gedanst bij de lunch, gedanst bij de tea, gedanst bij het diner, gedanst bij het souper, in deze eeuw-van-den-dans is het vanzelfsprekend, dat de dansinstituten als uit den grond verrijzen. Immers niemand waagt zich in het publiek aan eene kunst zonder overtuigd te zijn, daarin een goed figuur te slaan en de enkeling, die zich ongeschoold op den gladden vloer waagt, beteekent voor de toeschouwers een waarschuwing, dit voorbeeld van overmoed niet te volgen.

Het Haagje vooral telt onder zijn inwoners vele danslustigen en velen van hen zal het een vreugde zijn, te vernemen, dat weder in het Duinoord-kwartier een eerste-klasse dansinrichting is gevestigd. Het is die van Erny de Clerq, Frankenstraat 5, waarheen de lijnen 10 en 8 en de autobus 12 hen, die daar de lessen willen volgen, gemakkelijk brengen.

Ofschoon dit instituut pas den 15en November van dit jaar werd geopend, mag het zich reeds in veler sympathie verheugen. Men leert daar immers in de eerste plaats die dansen, die overal te pas komen, omdat men alleen op die wijze het meeste profijt van het aangeleerde heeft. Wil men er echter ook andere dan de gebruikelijke dansen leeren, dan is dat in 't geheel geen bezwaar.

De gevolgd methode is de Parijsche en al wie in de „Ville Lumière" rondgekeken heeft, weet, dat men daar de kunst van het dansen bij uitstek verstaat.

Wanneer wij dan nog vermeld hebben, dat de inrichting werkelijk schitterend is te noemen en dat er ook Heilgymnastiek onderwezen wordt, dan mogen wij dit stukje besluiten in de hoop, dat de lezers van dit blad bij kennismaking met dit dansinstituut de aange naamste ervaringen zullen opdoen.

Vuur kon hij niet maken, daar hij geen lucifer bij zich had. Behalve de apen heeft hij weinig wilde dieren ontmoet. In al dien tijd geen enkelen tijger of slang.

Van den aanvang af had hij de overtuiging dat hij te recht zoude komen. Hij had geen angst en sliep des nachts gerust. Toen hij op het Boschnegerdorp kwam was hij niet in staat veel te eten. Hij had geen honger doch voelde behoefte aan een bad en aan veel rust.

Volgens berichten in volgende nummers van „De West" maakt de verdwaalde, die in het militaire hospitaal is opgenomen, het echter niet goed. Hij is in de laatste dagen eenigszins verward van zinnen en schijnt nu plotseling pessimist te zijn geworden. In een moedeloos hui is hij uit een venster gesprongen, waarbij hij een ernstige kaakverwonding opliep.

Het laatste bericht — in „De West" van 4 December — is dat de jonge man aan een acute verwarring lijdt, wat wel meer schijnt voor te komen bij personen die verdwaald waren. De doktoren hebben echter goede hoop dat hij zal herstellen.

In het Dagblad „Ons Noorden" begint Pater W. Ahlbrinck een reeks brieven uit Suriname, die over allerlei onderwerpen zullen handelen en ongetwijfeld zeer interessant zullen zijn. Onze lezers zullen zich herinneren dat wij het hier meermalen hebben gehad over de studien van Pater Ahlbrinck over de taal en de zeden en gewoonten der Surinaamsche Karaiënen.

In „De Groene Amsterdammer" van 19 December een brief van Jan Spakler uit Nickerie, het westelijkste district van Suriname.

De heer Spakler is daar werkzaam op het kantoor van de „American Dutch Guiana Cotton Corporation te New-York" en heeft bij zijn vertrek uit Nederland be loofd Surinaamsche brieven te zullen schrijven.

„De West" van 24 November meldde:

De reis van den gouverneur naar Nickerie en Coro die is bepaald op 14 December (niet 12 December zoals aanyankelijk was bepaald). Genoodigden zijn de heeren mr. A. van Traa, J. R. C. Gonggrijp, majoor L. L. Bierman, mr. F. L. J. van Haaren, S. Seliwa- lofsky, dr. M. van Haeff, C. R. Weytingh, J. Yff, terzijde voor de pers medegaat de heer J. A. Mac May- levrrouw van Heemstra, freule van Heemstra en frau- Bentz maken de reis mede, met den luitenant- adjudant jhr. C. van Sachtelen van den Haere.

De gouverneur is Vrijdag niet naar Cottica geweest, zoals wij abusievelijk de vorige week vermeldden, naar naar Waterland en Laarwijk.

Zijne Excellentie moet verrast geweest zijn over den uitstekend gunstigen toestand waarin de koffiebo- nen verkeerden van de nu reeds sedert jaren verlaten plantage Waterland. Het moet met betrekkelijk weinig kapitaal mogelijk zijn om deze plantage weder uit de wildernis te voorschijn te halen.

Het bezoek aan Laarwijk gold o.m. de vestiging al- laar van Javaansche kleine landbouwers, die zich aard- igh uitbreiden.

Curaçao.

Middelen.

Over het derde kwartaal 1925 hebben de middelen f 105.000.— meer dan het overeenkomstige tijdvak van 1924 opgebracht, en f 260.000.— meer dan het 1/4 der raming voor 1925. De voornaamste opbrengsten boven raming zijn: f 57.000.— invoerrecht, f 81.000.— ge- distilleerd accijns, f 4300.— overdrachtsbelasting, f 14.000.— inkomsten van de posten, f 9000.— draad- looze telegrafie, f 21.000.— loodsgelden en f 91.000.— alle andere ontvangsten. Daartegenover heeft de in- komstenbelasting weer niet minder dan f 43.000.— beneden de raming opgebracht.

Over de eerste negen maanden van 1925 is de uit- slag, dat f 300.000.— meer dan over dien tijd in 1924 is opgebracht en f 400.000 boven 3/4 der raming.

Wordt het niet meer dan tijd, dat men op Curaçao eens anders gaat ramen? Eigenlijk zijn die laatste f 400.000.— nog belangrijk hooger te stellen, want bij de raming voor 1925 was gerekend op f 97.000.— als verhoogde opbrengst van eenige middelen, die door den Kolonialen Raad niet aangenomen is.

Cuba.

Langzaam aan raakt er zoo het een en ander bekend omtrent die beruchte terugreis van de Ave Maria van Cuba.

Wij en iedereen dachten, dat Rio Hacha de eerste plaats was geweest, waar de Ave Maria had aangelegd om proviand in te nemen.

Het is waarlijk ontstellend nu te vernemen, zooals La Cruz van een der opvarenden vernam, dat bij ver- trek uit Puerto Padre (Cuba) er ruim 250 menschen uit onze kolonie en bovendien nog ± 30 Engelschen er bij aan boord genomen werden, welke laatsten zelf hun passage betaalden. Er waren dus ten naaste bij 300 menschen aan boord.

Het voedsel was slecht en ontoereikend. Daarom werd op den Oosthoek van Cuba de haven van Bara- coa, en later ook Haiti aangedaan om levensmiddelen te koopen. Eerst daarna kwam men te Rio Hacha voor hetzelfde doel binnen, en later nogeens.

Wij laten het aan het oordeel van elken niet-partij- digen lezer over te beslissen of hier met de levens van 300 opvarenden niet op de meest lichtvaardige wijze is omgesprongen als men hoort, dat op deze reis binnen een maand tijds tot viermaal toe een haven moest worden aangedaan om levensmiddelen te koopen voor die 300 opvarenden.

Nog iets. Men heeft ons kwalijk genomen, dat wij aanmerking gemaakt hebben op het veel te groote getal personen, die aan boord van de Ave Maria waren opgenomen, iets wat door de wetten onzer kolonie niet wordt toegestaan.

Ziehier een duidelijk bewijs. De Gracia Maria nam te Punta Gallina 100 personen van de Ave Maria over om ze naar Aruba te brengen. Men zal zeggen: nood breekt wet. Goed, maar wij zullen alleen bewijzen dat het getal veel te groot was.

De Boletín Comercial van eergisteren publiceerde een bericht, dat diezelfde Gracia Maria gisteren van hier naar Aruba zou vertrekken met lading en 10 pas- sagiers segun la ley, dus omdat de wetten van onze kolonie niet méér passagiers aan boord toelaten.

Was ons oordeel te streng, dat er bij deze reis van de Ave Maria met het leven der passagiers rockeloos gespeeld is? (A. d. C.)

Een bate voor de Koloniale kas.

Ons oog viel eenige weken geleden op een bericht in het Handelsblad, meldende dat een wetsontwerp was ingediend tot verhooging van hoofdstuk VII A der Staatsbegroting voor 1924. Daarbij werd voorgesteld een nieuwe post: rente over het zich in 's Rijks schat- kist bevindende tegoed van Curaçao f 71.200.— Uit de toelichting bleek, dat de eigenlijke vergoeding over 1924 bedraagt f 71.144.28. Overigens is verwezen naar de toelichting van een op 28 Nov. 1924 ingediend wetsvoorstel, waarbij over 1922 en 1923 met dezelfde omschrijving uitgetrokken is f 88.000.—

„Curaçao heeft", zoo wordt daar gezegd, „sedert 1922 een tegoed bij 's Rijks schatkist, dat, in verband met de kasbehoefden der kolonie wisselend, op 31 Dec. 1923 f 1.111.923.12 bedroeg. Krachtens eene met den Minister van Koloniën getroffen overeenkomst zal het Rijk over dit tegoed een rente vergoeden tot het- zelfde percentage als voor voorschotten aan de kolo- niën wordt in rekening gebracht, zijnde thans 5 pCt." Zouden er geen termen zijn op de Curaçaosche be- groting voor 1926 met een dergelijke bate rekening te houden?

Rekening 1922.

Over 1922 hebben de middelen bedragen f 1.812.966.77½, de uitgaven f 2.517.350.32, zoodat de steun van het moederland is vastgesteld op f 704.383.54½.

Bootbezoek.

De Amigoe van 14 Nov. l.l. schrijft: Ongewoon vroeg dit jaar, reeds a.s. Dinsdag 1 De- cember kunnen we hier de eerste toeristenboot uit Engeland verwachten.

Het is het stoomyacht Arcadian van the Royal Mail Steam Packet Cy.

Voor zoover wij wien, bezoekt deze boot voor de eerste maal onze haven. Ze is 535 voet lang, meet 12.000 Reg. Ton en heeft 19.500 ton waterverplaatsing.

Het schip is een waar paleis van luxe en comfort en wordt genoemd als: „The cruising Ship Wonderful". Die boot komt 'smorgens 6 uur voor de haven en vertrekt dienzelfden avond via La Guayra, Trinidad, Barbados naar Southampton.

En verder: Al lang liep het gerucht dat de groote Fransche oorlogsbboot de Jeanne d'Arc, die vorig jaar ook La Guayra bezocht, binnenkort ook onze haven een be- zoek zou brengen.

Thans is het zeker, en zal deze boot van 24 tot 27 December, dus tijdens de Kerstdagen, in onze haven liggen.

De Jeanne d'Arc is reeds in 1902 gebouwd, heeft

N.C. HOOGTEJLING

Van Noord tot Zuid van West tot Oost

VERHUIZINGEN
OVER DE GEHEELE WERELD
22c VAN BLANKENBURGSTR. 109

BERGPLAATSEN
VOOR
INBOEDELS
OPSLAG-BAGAGES

TELF. 32615

WINKEL VOOR DE BEHANGERIJ
Frederik Mendriklaan 283
TELF. 50910
DEN HAAG

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan ge- reed voor uw **grote op- lagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt

N.V. Drukkerij Ten Hagen
Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. 11987*

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmesen worden niet meer aan- getast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwassen. Voordeelige prijzen 371

Het Ideaal voor de Tropen

FONDERIE'S STAALWARENHANDEL

Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602

Alle Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

CASSA MARIS

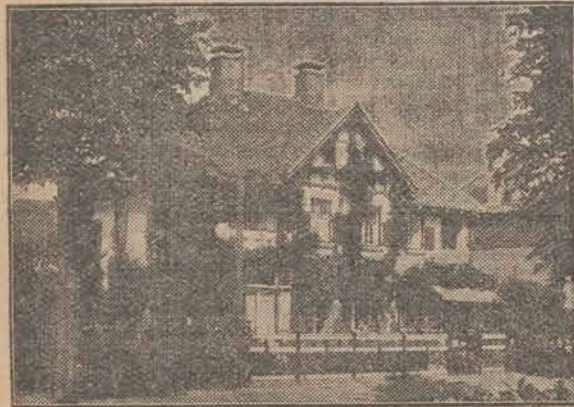
Bedden- en Meubelmagazijn
NEPTUNUSSTRAAT 76-78
DEN HAAG

Vakkundig Reparatie-Atelier

voor Stoffeederij,
Bedden, Matrassen en Markiezen

Villa „WELKOM” — Hilversum

Sumatralaan 15-17 - Telef. 1384

Goed Tehuis voor kinderen met volledig toezicht op studie
Goed lager-, middelbaar- en hooger onderwijs te Hilversum
595 Aanbevelingen zoowel uit Indië als uit Holland.
VRAAG DIE AAN. Zuster C. C. OBENHUIJSEN

Het soliedst adres

voor Electriche benodigdheden
en installeren van electriche
geleidingen, is

M. A. VROLIJK

Thomsonlaan 41 Telef. 35618
'S-GRAVENHAGE

Alle voorkomende reparatiën tegen concurrerende prijzen.

Drogisterij FA. DE BOER

G. KEHLENBRINK, Drogist - Apoth.-Ass.

Paulus Buysstr. 9 - DEN HAAG - Telefoon 51893

Drogerijen - Chemicaliën
Verbandstoffen. - Verplegings-Artikelen
Binnen- en Buitenslandsche Spécialité's
Minerale- en Medicinale Wateren

TOILET-ARTIKELEN
Medicinale- en Toilet-Zeepen in diverse soorten
SCHOONMAAKARTIKELEN BORSTELWERK ETC.

CIVIELE EN MILITAIRE INDISCHE UITRUSTINGEN

Witte Pakken f 9.50
en hooger

HET UITRUSTINGENHUIS
DEVENTER TEL. 400

Geïllustreerde Catalogus
op aanvraag
zonder eenige verplichting

Vleeschhouwerij en Spekslagerij annex Fijne Vleeschwaren

Danckertstraat 62 hoek 2de Sweelinckstraat
DEN HAAG - TEL. 35975

Levert uitsluitend eerste kwaliteit
versch RUND-, KALFS- en VARKENSVLEESCH
tegen sterk concurrerende prijzen.
Aanbevelend: C. D. WESTPHAL.

11.300 ton waterverplaatsing en een snelheid van 23 mijlen.

De boot heeft 6 schoorsteenpijpen. Het is een school-schip met een bemanning van 657 koppen. Commandant van het schip is kapitein Traub.

Geschiedkundige Sprokkelingen.

Correction paternelle.

Abm. Severijn riep 21 Juni 1827 des gouverneurs bescherming in tegen zijn zoon Samuel „wegens deszelfs schandelijk en aanstootelijk gedrag, waardoor hij, de genoemde Abm. Severijn, in zijne rust verstoord wordt en zijn leven meer dan eens in wezenlijk gevaar gezien heeft.” De gouverneur willigde het verzoek in en liet Samuel aan boord van 's Rijks stoompakket Curacao brengen, „ten einde aldaar als ligte matroos van de derde klasse te dienen”, met aanschrijving aan den kommandant „om denzelfden binnen scheeps boord te houden en naar de Nederlanden overtevoeren ten einde aldaar geengageerd of afgedankt te worden zoo als zijne Excellentie de Minister voor de Marine en Koloniën zal goedvinden te bevelen” (Gouvernements-journaal).

Uit den Verren Vreemde.

Bij den jaar-overgang.

Al liet 1925 ons niets anders na dan het vooruitzicht op een internationale bespreking van de mogelijkheid om tot wapenbeperking te komen, dan was 't hierom alleen al een goed jaar te noemen. En daar de voorbereidende commissie van vertegenwoordigers der 19 mogendheden, welke hiertoe uitgenoodigd zijn, medio Februari 1926 te Genève zal samen komen — althans het voornemen hiertoe heeft —, zet het nieuwe jaar ook met een verblijvend vooruitzicht in.

't Is 't noodlot aan de groote lijnen van onzen tijd beschoren, op zóóveel verzet en weerspannigheid te stuiten, dat haar voortgang zóó langzaam wordt dat de groote lijn er ter nauwernood in waarneembaar blijft, maar *e pur si muove*.

Als de Ver. St. van N.-Amerika eerst afkeerig van het Internationaal Gerechtshof in Den Haag, thans wel over toetreden tot dit Volkenbondsinstituut denken, dan is dat een stap in de goede richting. 't Is waar, dat Coolidge om hiertoe te kunnen besluiten voorwaarden heeft gesteld, die uitdrukkelijk doen vaststellen dat de Ver. St. in geen enkel opzicht deel uitmaken van den Volkenbond en dat adviezen van het Int. Hof niet bindend zullen zijn voor de Ver. St., maar de groote lijn wordt zoo toch wat verder doorgetrokken.

Als Turkije en Rusland zeggen maling te hebben aan den Volkenbond; als Stalin een program van Russische buitenslandsche politiek publiceert, waarin de gebreken van den Volkenbond aan de kaak gesteld worden en het Locarno-verdrag eerder een oorlogs- dan een vredesverdrag genoemd wordt; als Turkije en Rusland, op den dag, dat de Volkenbonds-raad in de Mosoelkwesie een beslissing neemt, die ten nadeele van Turkije luidt, samen een verdrag sluiten van vrede en neutraliteit, dan zeggen die, tegen den Volkenbond en den Locarno-geest gerichte, uitingen toch dat Moskou en Angora wel degelijk rekening houden met de groote lijn, die zich langzaam ontwikkelt. Zij zouden liever zien dat de bond der Sowjet-republieken zich zelf zou kunnen maken tot een Volkenbond, en het verdrag den 17en December te Parijs aangegaan tusschen Tsjitsjerin en Tewfik Roesji Bey heeft veel van een Locarno-verdrag tusschen Sowjet en Turkije, en 't noodigt andere mogendheden uit om er zich bij aan te sluiten.

Wij behooren niet tot de optimisten, die van het protocol van Geneve (1924) dadelijk resultaten hebben verwacht, wij hebben zelfs voor deze dwaling gewaarschuwd. Wij hebben ook duidelijk doen uitkomen, dat men van de Locarno-overeenkomsten geen te hooge verwachtingen van dadelijk effect mocht hebben, en zoo herhalen wij dat men niet in te groote verwachting mag vooruitloopen op wat Februari 1926 brengen kan of zal.

In de wijze van opzet ligt reeds een terughoudendheid, die tot ingetogenheid maant. Van de aanvankelijk opgestelde vraagstukken, welke aan de voorbereidingscommissie voor een ontwapeningsconferentie ter overweging zouden worden gegeven, is, vóórdat de uitnodigingen verzonden zijn, reeds één geschrapt moeten worden, omdat 't vermoedelijk niet weg te nemen gevoeligheden zou opwekken; de kwestie nml. van een snelle toepassing van art. 16 van het pact van den Volkenbond, ter voorziening in gemeenschappelijke economische, financieele en militaire sancties tegen een staat,

C. A. v. Monsjou, Horlogerie, Optique
Valkenboschpl. 19 - Tel. 32167 - Den Haag.
Brillen en So Easy.
Amerikaansche Optiek. Recepten H.H. Oogartsen.
Magazijn van Uurwerken. Reparatie-Instelling.

die als aanvaller mocht optreden. Is door deze uitschakeling de kans op het verkrijgen van overeenstemmende conferentie vergroot, tevens is zoodoende echter nu voorbaat uitgesproken, dat men weet het omtrent een toch zoo belangrijk punt niet eens te zullen worden. Zoo lijkt 't ook of men alles, wat men kan verstaan als de kwestie der overzeesche gebieden en verhoudingen liefst buiten 't geding wil houden. Of voor het verband tusschen werkeloosheid en ontwapening aandacht zal worden gevraagd is te betwijfelen. 't Is niet onmogelijk dat Turkije tijdens de Genève conferentie voor oorlogsmuziek zal zorgen in Mosoel, ofwel door een bestraffing toe te dienen aan de Christen Chaldeeërs, in het aan Turkije toegewezen gebied, omdat zij zich verstout hebben de hulp van den Volkenbond in te roepen om de hun in 't vooruitzicht gestelde onafhankelijkheid te krijgen. Rusland heeft, terwijl het zich in beginsel bereid verklaarde om de uitnodiging aan te nemen voor de Februari-ontwapenings-bijeenkomst, tevens de ironie der onverzoenlijkheid tot uiting gebracht, door te weigeren hiervoor in Zwitserland samen te komen, den moord op Worofsky indachtig. 't Beveelt Washington als vergaderplaats aan, waar de Volkenbond zich zeker wel niet thuis zou gevoelen. Moskou heeft zoo weer 't middel gevonden om ja en nee te gelijk te zeggen en om dan later op den Volkenbond te kunnen afgeven, als onwillig, terwijl Rusland de inschikkelijkheid zelf is geweest.

Frankrijk beleeft als Volkenbonds-mandaathouder van Syrië niet veel genoegen, het stemt het volk dat 't op te voeden heeft daar ook niet tot dankbaarheid, en 't bezorgt den Volkenbond evenmin plezier van dit zijn mandaatgebied. China, lid van den Volkenbond, laat zich in zijn inwendige en buitenslandsche staatkunde in 't geheel niet inspireren door den geest van Locarno. Zou, wie in vrijheids- en onafhankelijkheidszin is opgevoed, het gemeenschappelijk streven kunnen begrijpen van uitersten, als de Chineseesche communisten en de Chineseesche nationalisten zijn, om in vereend pogen den vreemdeling buiten de landsaangelegenheden, te dringen, hier staat tegenover dat de buitenslandsche oorlog daar in wezen en omvang een zoodanig karakter draagt, dat de buitenslandsers er zich niet buiten kunnen houden. Ook deze verwickelingen zullen in Februari zeker niet ontward zijn, zij zullen de bespreking over mogelijkheid tot wapenbeperking te Genève bemoeilijken. Maar aangezien de voorstellen rekening zullen hebben te houden met de werkelijkheid, is 't beter deze te zien en te erkennen, dan haar te verbloemen; men passe ten opzichte van China niet de struisvogel-politiek toe.

Zoals men weet beteekent de Februari-commissie een succes voor onzen afgevaardigden ter zesde Volkenbondsvergadering. Mr. Jhr. Loudon drong er op aan, dat de Volkenbondsraad eindelijk eens een aanvang zou maken met de voorbereidingsmaatregelen voor een ontwapeningsconferentie. Dit voorstel is aanleiding geworden tot de nu verzonden uitnodigingen, waarin de groote lijn der Vredesbeweging voor 1926 is doorgetrokken. De Volkenbond voelde de oopenhooping van moeilijkheden terdege; zóó zelfs dat hij niet tot een practischen maatregel zou zijn gekomen, zonder het initiatief van Mr. Loudon. De moeilijkheden zijn hierdoor niet weggenomen. Maar: *e pur si muove*.

Ook op economisch gebied lijkt voor de toekomst een lichtstraal door te breken. Hebben verschillende landen verbetering van de treurige economische toestanden gezocht in en door bescherming van eigen industrie en handel, met daarna verbonden wering van buitenslandsche mededinging, de ondervinding schijnt velen tot wijzer inzicht te brengen. Zelfs een reuze-volk als het Russische, of een reuze-verbond als dat der Sowjet-republieken heeft aan en in zich zelf niet genoeg, om het overige deel van de aarde op den duur te kunnen missen en negeren. Zelfs een wereldrijk als het Britsche met zijn dominions en koloniën kan in zelfgenoegzaamheid op den duur geen bevrediging vinden. En omgekeerd blijkt de uitsluiting van een groot nijverheidsgebied als het Duitse van de internationale mededinging zich te wreken aan hen, die van deze uitsluiting voor zich zelf voordeel verwachten. De protectionisten zijn nog wel niet tot vrijhandelaars bekeerd, er zijn er die van beschermende rechten e. w. d. m. z. voor hun land heil verwachten, maar voor de wereld-economie richt de groote lijn zich merkbaar toch mede naar het begrip: Volkenbond en wapenbeperking. De economische toenadering tusschen Duitsland en Frankrijk ging vooraf aan de toetreding van Duitsland tot den Volkenbond. Zal 1926 deze laatste brengen? De behoefte aan economische toenadering van Sowjet tot de Westersche mogendheden temperde den strijd lust der roode legers; 1925 heeft hiervoor duidelijke aanwijzingen gegeven. Waarschijnlijk zal 1926

PLAAT- en KUNSTHANDEL - SPIEGEL- en LIJSTENFABRIEK P. J. CRAMWINCKEL Jr.

Den Haag, PIET HEINSTRAT 36, Telefoon 11906

Enorme keuze Gravures, Platen, Etsen enz.
Encadremeten in alle stijlen. — BILLIJKE PRIJZEN
Export naar de Indiën. Vele attesten van Ind. fam. ter inzage

A. LOTGERING

Tandarts

Suezkade 72 - Den Haag - Tel. 32305
Spreekuren: 8.30-9 v.m.
1.30-3 namidd., 7-8 namidd. (behalve Zaterdag)

FAVORITE Noordeinde 20 DEN HAAG

„Favorite”, Robes-Lingeries. Het staat er zoo een- voudig aangegeven aan het gesloten bovenhuis. Geen door schitterende toiletten de-aandacht-trekkende eta- lages, die trouwens het publiek slechts een klein ge- deelte zou laten zien van helgeen de Dames Smit en Greiner, eigenaressen van dit aantrekkelijk modemaga- zijn, ten toon kunnen spreiden. Iedere dame, die hier al eens haar inkoop deed, zal haar ingenomenheid betuigen, niet alleen met de rijke collectie eenvoudige en chique, maar ook schitterende en weelderige toi- letten, doch ook met de wijze, waarop de eigenaressen met haar lijnen smaak en groote opmerkingsgave voor wat iedere dame past, cliënten weten te helpen tot het maken van een goede keuze.

Ook worden U hier moderne lingerie geboden, die iedere dame van smaak moeten bekoren. Het lijdt geen twijfel of de Dames Smit en Greiner zullen met haar zoo vol moed opgezette modemagazijn veel succes hebben. Wij wenschen haar dit van harte toe.

P. VAN DEN BERGE

Bankastraat 41 Tel. 15587 's-Gravenhage

Gas, Water, Electriciteit, Baden, Geysers, Haarden, Gaskachels, Tuin- en Gaslangen, Lood- en Zinkwerker.

Groote Reparatie-Inrichting

Mevr. JOH. VAN DER WISSEL

Goudsbloemlaan 8 DEN HAAG

LEERARES PIANO- EN ENSEMBLESPEL

SPREEKUR VAN 1.30 TOT 2.30

in die richting blijven wijzen. Al zal de groote lijn niet steeds gemakkelijk te onderscheiden zijn in 't gewirwar der politieke krullen en draaien, toch beweegt zij; moge 1926 dit buiten twijfel stellen!

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur.

Heeren Secretarissen der afdelingen, die, voor propa- ganda-doelinden, boekwerkjes, welke bij het Infor- matic-bureau der Vereeniging verkrijgbaar gesteld zijn (zie pag. 16 K. W.) wenschen te ontvangen, gelieven hiervan opgave te doen aan het Secretariaat, Heul- straat 17, den Haag.

Van het Informatie-Bureau:

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD: J. Th. Giesen, Soembawastraat 122 I te Amsterdam, als gouvernementsarts bij den Dienst der Volksgezond- heid; Mej. G. Wilmink, Haagschestraat 1 te Scheveningen en Mej. M. Meijer te Oosterwolde, beiden als onder- wijzers bij het M. U. L. O.; de heeren P. G. M. Hezemans te Koog a. d. Zaan, M. Schaafsma, Sportstraat 48 huis te Amsterdam en A. J. Santen, Steenhoffstraat 14 te Soest, allen als onder- wijzer bij het M. U. L. O.; de heer C. Vrolijk, Seinpoststraat 3 te Scheveningen.

Mutatiestaat van 23 tot 30 December 1925.

Nieuwe Leden:

Geïntroduceerd door:

- Mr. H. W. M. van Helten, Rotterdam, Heemraadsingel 62 b. f 5.—
A. Kandou, Rotterdam, Bentheemstr. 1 c. f 5.—
R. F. B. Staab, Rotterdam, Mecklenburglaan 7. f 5.—
Mr. F. Couvée, Ginneken, Baronielaan 336. f 5.—
A. Dros, Fabrikant, Amersfoort, Huygenslaan 2. f 5.—
Wouters, oud-Hoofdingenieur S.S. O.-I., Overveen, Julianalaan 53. f 5.— (afd. Haarlem)
Mevrouw van Eck, Heemstede, Zandvoortschelaan. f 5.—
Mevrouw Wintershoven, Heemstede, van Hogendorp- straat. f 5.—
J. W. Teilers, Hoofd der Reproductie Topogr. Dienst, Den Haag, Frankenslag 385. f 5.—
G. W. Horn, Hoofd Dactyloseopie, Den Haag, van Ga- lenstraat 8. f 5.—
E. J. van Son, oud-Kapitein N.-I. L., Den Haag, Laan v. Meerdervoort 385. f 5.—
J. F. Koerts, Ingenieur, Groningen, Parklaan. f 5.—
Dr. D. J. Hissink, Directeur Rijkslandbouwproefstation, Groningen, Josef Israelstr. 40a. f 5.—
M. C. van der Brink, Ind. student, Amsterdam, Dacosta- straat 32 I. f 2.50.
D. J. Hoogkamer, Ind. student, Amsterdam, Overtoom 410 II. f 2.50.
R. van der Ley, Med. student, Weesp, Nieuwstad 28. (Op verzoek ingedeeld bij afdeling Amsterdam).
Mej. B. Hofland, Heemstede, Princessekade 53. f 5.—

- Secretaris-Penningmeester afdeling Rotterdam.
Secretaris afdeling Breda.
Afdelingsbestuur Amersfoort.
Administrateur O. en W.
Secretaris afd. Haarlem.
Secretaris-Penningmeester afd. Den Haag.
den Heer F. van Peski te Den Haag.
Secretaris-Penningmeester afd. Groningen.
den heer A. J. van Wilgenburg te Amsterdam.
Secretaris afd. Haarlem.

Contributieverhoging:

A. J. van Wilgenburg, Adm. Ambt. B.B., Amsterdam, Jan v. Riebeeckstr. 15, van f 2.50 op f 5.—

J. C. W. Smits, Amsterdam, Admiraal de Ruyterweg 278 III, van f 2.50 op f 5.—

Afschrijven:

- Mevrouw M. M. Slors—Wentink, „Huize Schoonbroek”, Loobrug, Apeldoorn (overleden).
Mevrouw M. van Bruggen—Ruzette, Den Haag, Josef Israelstr. 18 (overleden).
K. J. Staverman, Den Haag, Stadhouderslaan 94 (over- leden).
E. J. Ch. van Prehn Wiese, Arnhem, Boulevard Heuve- link 167.
W. Dijserincq, Haarlem, Wilhelminapark 13.

- Mejuffrouw H. A. Goedhuis, Haarlem, Brederodestr. 9.
Mevrouw L. Loomer—Aghina, Overveen, Rampe- laan 81.
Mevrouw Bladergroen—van der Willigen, Ginneken, Ulverhoutscheweg.
F. C. Vorstman, Ginneken, Wilhelminastr. 35.
F. E. V. A. Goossens, Nijmegen, Sumatrastr. 6.
E. F. H. Prick van Wely, Nijmegen, Bijleveldsingel 8.
Coninck Liefing, Groningen, de Savornin Lohmanstr. 3.

Adresveranderingen:

- C. K. Kesler, Leeraar Hendrikschool, van: Paramaribo naar: Amsterdam, van Eeghenstraat 46. f 5.—
Dr. H. D. J. Apituley, Officier v. Gezondheid 1ste kl. N.-I. L., van: Haarlem, Frans Halsstr. 9 naar: Ban- doeng, D. v. O.
A. J. ten Hagen, van: Haarlem, Kleine Houtweg 30 naar: Heemstede, Berkenrodestraat 14.
A. du Bois, oud-Architect B.O.W., van: Utrecht, Rem- brandtkade 47 naar: de Bilt, Prinsenslaan 2.

- J. C. Bedding, oud-Resident, Den Haag, van: Groot Her- toginnelaan 147 naar: Jan van Nassaustraat 51.
N. van Zalinge, Directeur K.P.M., van: Weltevreden naar: Den Haag, Bentinckstr. 5. f 5.—
E. M. Stok, milicien-soldaat, van: Meulaboh naar: Medan.
V. Lafontaine, Ass.-Resident, van: Soerabaja naar: Pa- soeroean.
Dr. D. de Visser Smits, thans: Leeraar H.B.S. te Welte- vreden, Salemba 33.

Bladvulling.

Krekkel-gevechten.

Onlangs nam een Europeesche dienaar van Herman- dad van een Inlander in beslag een tweehonderdtal bamboekokertjes, waarin even zoo vele krekels waren geborgen. De inbeslagneming had plaats, wijl gevreesd werd, dat de beestjes zouden worden gebezigd voor krekkelgevechten, waarom ze dan ook werden los- gelaten.

Of ze toen voor het politie-bureau aan het vechten zijn gegaan, vertelt het politie-rapport niet.

Ook vermeldt het rapport niet, of de bokkers, die Zondagmorgen in het Decapark menschengevechten hielden, in beslag zijn genomen en we weten ook niet met zekerheid, of bij de Adoean Sapie op Soerabaja de stieren werden opgevangen en..... weder losgelaten ter voorkoming van stierengevechten. Maar dat zal wel, zegt de Java-Bode.

Aan de Leden van „Oost en West”

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,

2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leve- ranciers een introductie te ver- schaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

CITY THEATER

Veenestraat - DEN HAAG - Tel. 15454

VOOR HET VOETLICHT

met de bekende Duitsche filmactrice LIL DAGOVER bijgestaan door: HANS MIERENDORFF MARGARETHA KUPFER Dit drama in 8 bedrijven is vervaardigd naar den Roman „Der Demütige und die Sängerin”, van FELIX HOLLÄNDER. OP HET TOONEEL: NIEUWJAARSWENSCH VAN S. E. CULP Thomasvaer AUG. KIEHL Pieterneel ALEIDA ROELOFSEN. Alleen toegang voor personen boven 18 jaar.

KULK & KRAMER NIEUWE REMINGTON PORTABLE

Kantoormachines MODEL 1925

PAPESTR. 1b. TEL. 11701 DEN HAAG BREEDE WAGEN STERKE UITVOERING FL. 175.00

Verzending naar Oost- en West Indië onder garantie

Dr. F. VAN DER FEEN, Apotheker

Fred. Hendriklaan 32 - 's-Gravenhage - Tel. 50040

Binnen- en Buiteni. Verpakte Geneesmiddelen verkrijgbaar

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIEN : : CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS 279

's-Gravenhaagsche Begraffenis-Onderneming
C. LOOLJE, Tasmanstraat 57, DEN HAAG
 Telefoon 33788 - Postrekening 4639

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA 287
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

TOKO BOGOR
 Suezkade 122b DEN HAAG Tel. 33472
 640

Wederom ontvangen nieuwe oogst
Gandaria Assin

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 12503 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWELN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELN. 278

EEN VERSTANDIG ZAKENMAN
 doet verstandige dingen.
 Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie. kundig personeel, een net ingericht kantoor, om zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen. Natuurlijk levert hij ook prima artikelen.
 Zijn firma moet een goeden indruk maken op zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handelsdrukkerwerk een correcten indruk maakt, zoowel wat betreft stijl als uiterlijk.
 Ook zijn reclamedrukkerwerk moet er aanlokkelijk uitzien, want hij weet, dat slecht reclamedrukkerwerk wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn. Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen.
 Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een der beste drukkerijen van Den Haag: S
N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraichissements 224
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Vereeniging „OOST en WEST"
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Haag, Tel. 50752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en lieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen. **INFORMATIE-BUREAU** ten behoeve van personen, die een werkring zoeken in Nederl. Oost- of West- of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 's-Gravenhage, Telef. 14519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichting zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.
TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Telef. 50752. Dit „Te" biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland toeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanv te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.
TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Ind bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrek willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. No. 50248.
LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actuele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.
NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING (Anna Paulownastraat 48, Den Haag). Samenwerking ten aan hen die uit Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenhe verstrekken als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.
BUREAU VOOR ADVIEZEN op huishoudelijk- en maatschappelijk gebied, onder leiding van de d J. Franco Mendes—Calisch en L. Kappeijne van de Coppello—Wijgers. Spreekuur Donderdagmiddag 2—4 en volgens afspraak, Nic. Maesstraat 57, Amsterdam, Tel. 22492.
 Aan dit bureau is een cursus verbonden ter opleiding van vrouwen en meisjes die naar Indië gaan.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de J. MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede dr Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- 2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 - 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 - 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring Vooruitzichten.
 - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (Thans in revisie). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederl.-Indië, zoomede v verplegers en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegr.- en Telef.dienst in N.-I. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
Serie I. No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel. 2. Indische toestanden gezien door een inlander. 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland. 4. Sarikat-Islam. 5. De Suikernijverheid in Nederlandsch-Indië. 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java. 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten. 8. De Europeesche vrouw in Indië. 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging. 10. Over de Kolonie Suriname.	Serie II. No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië. 2. Het Javaansch toneel. 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië. 4. De theecultuur op Java. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg. 6. Een doode taal in Indië. 7. De inlandesche dorpsgemeenschap op Java. 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië. 9. De Javanen gelijk hij schijnt en is. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.
Serie III. No. 1. Over Bali en zijne bewoners. 2. Bevloeing in Nederlandsch-Indië. 3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië. 4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.	Serie III. No. 5. Nederlanders in Indië. 6. Het Nederlandsch-Indisch Volkseredietwezen. 7. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië. 8. De Slavernij in Oost-Indië.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereen. in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostkust.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
 Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië
 Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

Zeebaboe's en Jongens beschikbaar.
 Te bevragen in „PERSINGGAHAN"
 Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden van Boetselaerlaan 2 DEN HAAG Tel. 50248